

ЕКОНОМІЧНА АБЕТКА

A1 – Приватні домогосподарства та підприємства

Крістіан Фрідріх

Передмова

Зі зростанням взаємозалежності та складності нашого економічного світу зростає і значення загальної економічної освіти. Орієнтована на реальне життя, зосереджена на учнях, інтегративна та плюралістична економічна освіта є однією з основ для розуміння суспільних, економічних, політичних та екологічних взаємозв'язків. Таким чином, розвиваються не тільки економічні знання, а й здатність ухвалювати обґрунтовані рішення в повсякденному житті та, зрештою, діяти відповідально.

Інфографіки на тему «Приватні домогосподарства та підприємства» складають першу частину серії А Економічної абетки. Вони є інструментом для досягнення цих загальних освітніх цілей, що полягають у розвитку орієнтаційних, аналітичних і практичних здібностей. Графіки пропонують молодим людям, особливо тим, для яких німецька мова не є рідною, спосіб наочно та з відчуттям мови зрозуміти важливі аспекти життя та економіки в нашому суспільстві. У цьому допоможуть додаткові і готові до використання навчальні матеріали з обраних тем (<https://insert.schule.at/unterrichtsbeispiele>).

У співпраці з Австрійським музеєм суспільства та економіки, Палатою робітників Відня та Фаховою групою з географічної та соціально-економічної освіти (GESÖB) вдалося розробити матеріали, що поєднують теорію та практику. Інфографіки не тільки пізнавальні, але й близькі до життя учнів, що полегшує доступ до економічних тем та пробуджує інтерес до них.

Ми, залучені установи та автор, переконані, що ці інфографіки зроблять важливий внесок у загальну економічну освіту та допоможуть учням краще зрозуміти взаємодію між приватними домогосподарствами та підприємствами. Бажаємо успіху в цій справі!

Наостанок щиро дякую наступним колегам за їхній цінний відгук: Марії Гофманн-Шнеллер, Сандрі Мілц та Вольфгангу Вінклер-Кройцеру. Сердечно дякую також нашим двом редакторам Елізабет Буксбаум та Кім Малак. Особлива вдячність Палаті робітників Відня за співфінансування цього освітнього проекту.

Проф. д-р габілітований Крістіан Фрідріх
(Віденський педагогічний інститут, Грацький університет, Віденський університет)

Вихідні дані

Автор, концепція, дизайн графічних шаблонів і текстів, дидактична консультація: Крістіан Фрідріх

Графічний дизайн: Елізабет Трукса

Консультація щодо змісту: Вінцент Гілбранд, Андреас Ленер

Переклад: доц. д-р Ярослав Лопушанський

Співфінансування: AK Wien

Видавець: Австрійський музей суспільства та економіки

ISBN: 978-3-902856-66-1

Відень, 2026

CC-BY-NC-ND

Зміст

A1-1	Економічна діяльність	A1-27	Стилі керівництва
A1-2	Економіка	A1-28	Техніки управління
A1-3	Бажання – потреба – попит	A1-29	Менеджмент
A1-4	Споживання – виробництво	A1-30	Заснування фірми
A1-5	Самозабезпечення – ринкове забезпечення	A1-31	Фактори виробництва
A1-6	Просьюмеризм	A1-32	Ресурси
A1-7	Товари	A1-33	Інфраструктура
A1-8	Послуги	A1-34	Фактори розташування
A1-9	Сектори економіки	A1-35	План землекористування та забудови
A1-10	Валовий внутрішній продукт	A1-36	Розподіл праці – розподіл виробничого процесу
A1-11	Оплачувана та неоплачувана праця	A1-37	Комп'ютерно-інтегроване виробництво
A1-12	Види доходу	A1-38	Життєвий цикл продукту
A1-13	Валовий дохід – Чистий дохід	A1-39	Реклама
A1-14	Прожиток на дохід	A1-40	Ринкова ціна – прибуток – збитки
A1-15	Активи та борги	A1-41	Попит – пропозиція – ціна
A1-16	Баланс домогосподарства	A1-42	Баланс
A1-17	Захист споживачів	A1-43	Юридичні форми підприємств
A1-18	Приватні домогосподарства в економіці	A1-44	Форми об'єднання підприємств
A1-19	Приватні домогосподарства та підприємства	A1-45	Горизонтальні та вертикальні концерни
A1-20	Доходи та витрати підприємства	A1-46	Соціальний та екологічний демпінг транснаціональних концернів
A1-21	Виробництво - підприємство – фірма	A1-47	Переміщення прибутку та ухилення від оподаткування компаній
A1-22	Принцип економії	A1-48	Підприємства в економіці
A1-23	Сталий розвиток	A1-49	Простий економічний цикл
A1-24	Інтегрована економіка	A1-50	Складний економічний цикл
A1-25	Економічні принципи		
A1-26	Цикл управління		

Економічна діяльність

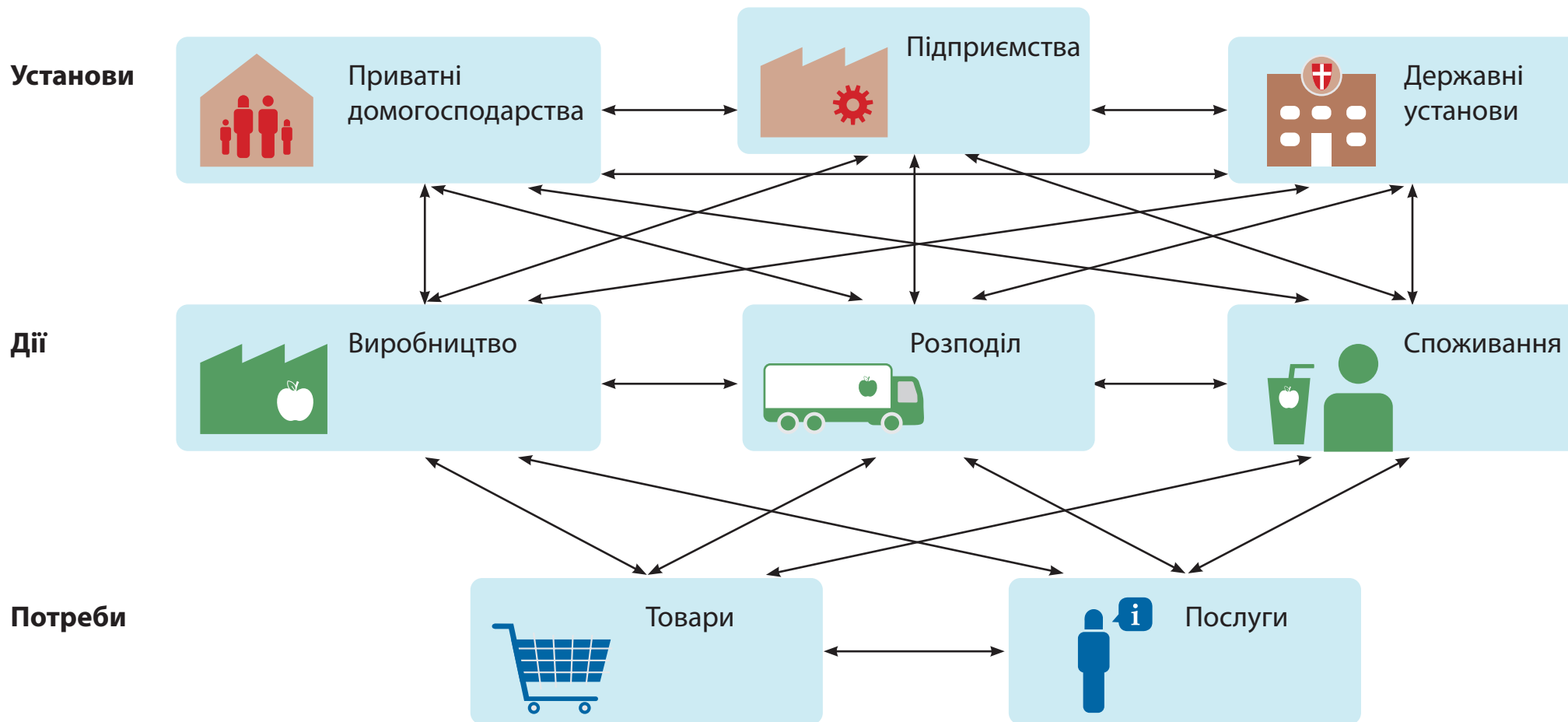

Джерело: BMBWF 2023, с. 102

Економічна діяльність означає забезпечення сучасних і майбутніх основ життя для всіх людей. Для цього люди в приватних домогосподарствах і підприємствах, а також у державі та суспільстві повинні ухвалювати відповідальні рішення.

Економіка

До економіки належать усі установи та дії, що задовольняють потреби. Економічними установами є приватні домогосподарства, підприємства та державні установи. До державних установ належать, наприклад, територіальні громади, федеральні землі та федеральний уряд.

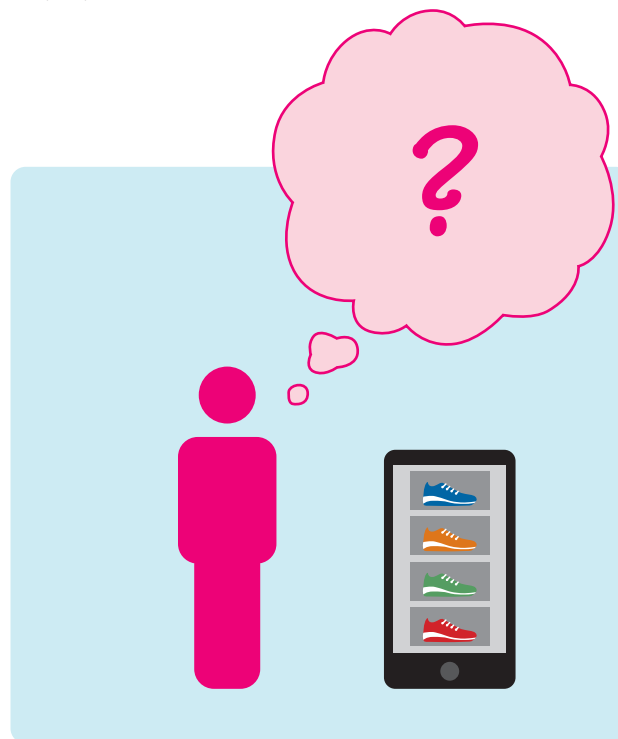

Бажання – потреба – попит

Бажання
Потреба

Потреба
Усунути дефіцит

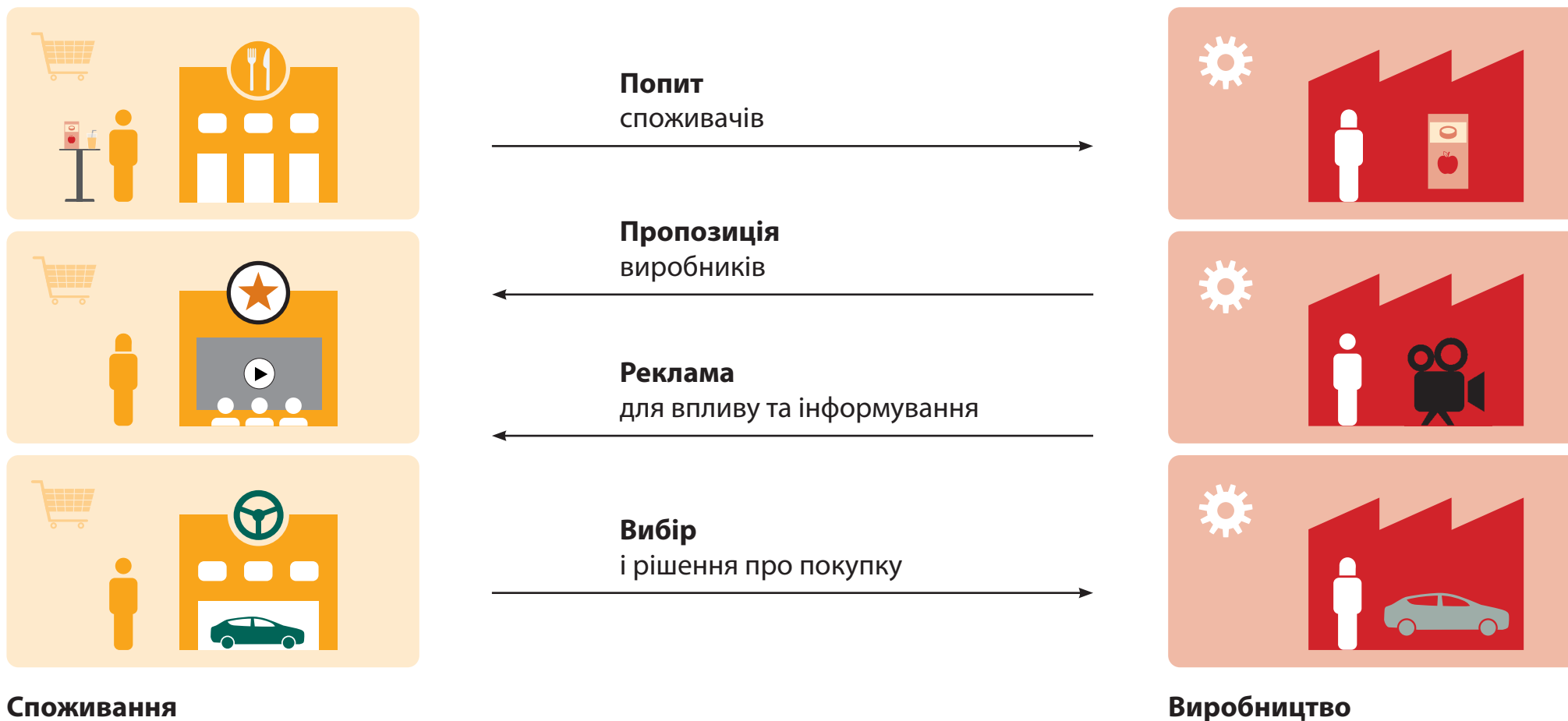
Попит
Потреба та гроші

Багато бажань виникають завдяки рекламі. Але не всі бажання та потреби можуть бути задоволені. Тільки якщо хтось має достатньо грошей (купівельну спроможність) для задоволення потреби, виникає попит. Багато потреб, таких як любов, дружба ... не можна купити.

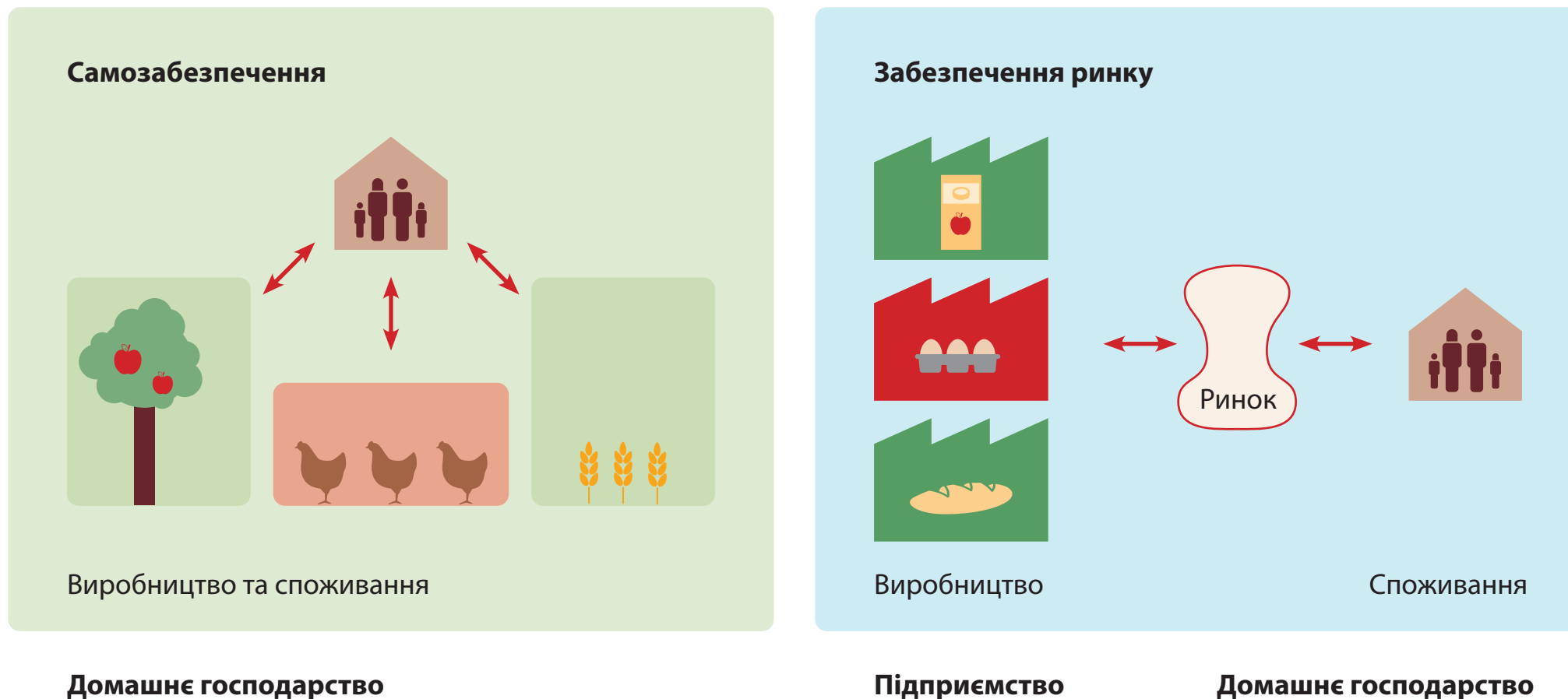
Споживання – виробництво

Споживачі своїм попитом впливають на пропозицію виробників. Різноманітна пропозиція та реклама часто спонукають споживачів до певних рішень про купівлю. Крім того, деякі потреби, наприклад, бажання мати найновіший мобільний телефон, виникають саме завдяки рекламі.

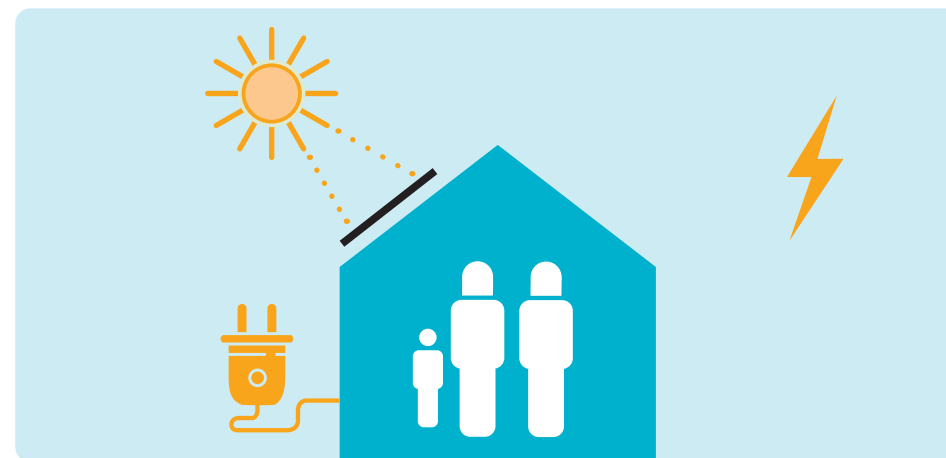
Самозабезпечення – забезпечення ринку

Раніше багато домогосподарств самі виробляли більшу частину того, що їм було потрібно. Це змінилося завдяки розподілу праці: підприємства виробляють здебільшого товари та послуги, які пропонуються на ринку і споживаються домогосподарствами. Але і приватні домогосподарства також виробляють товари.

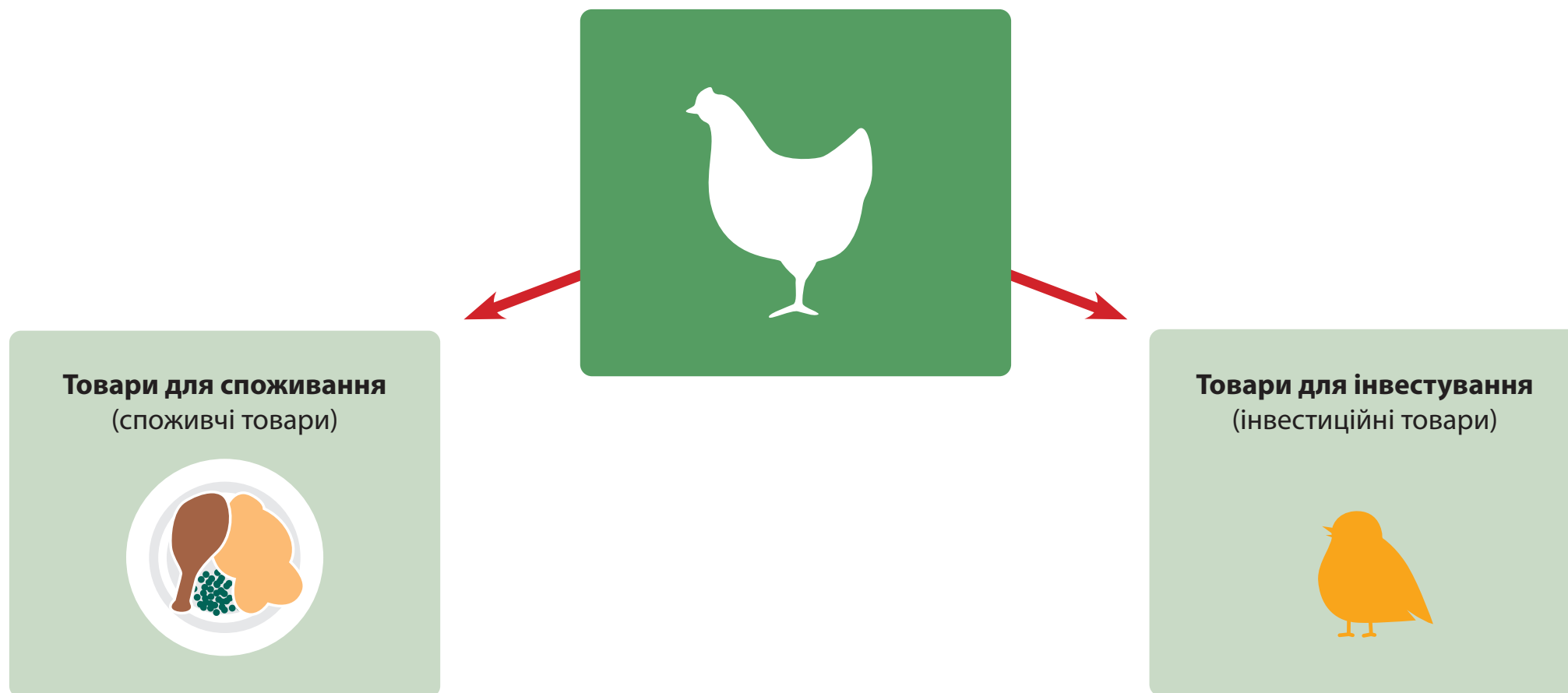
Просьюмеризм

Все більше людей виробляють і споживають товари у власних приватних домогосподарствах: страви із сирих інгредієнтів; фрукти, овочі та зелень із власних грядок. Також надаються послуги: догляд (догляд за дітьми і літніми людьми, підтримка сім'ї), управління банківськими рахунками ...

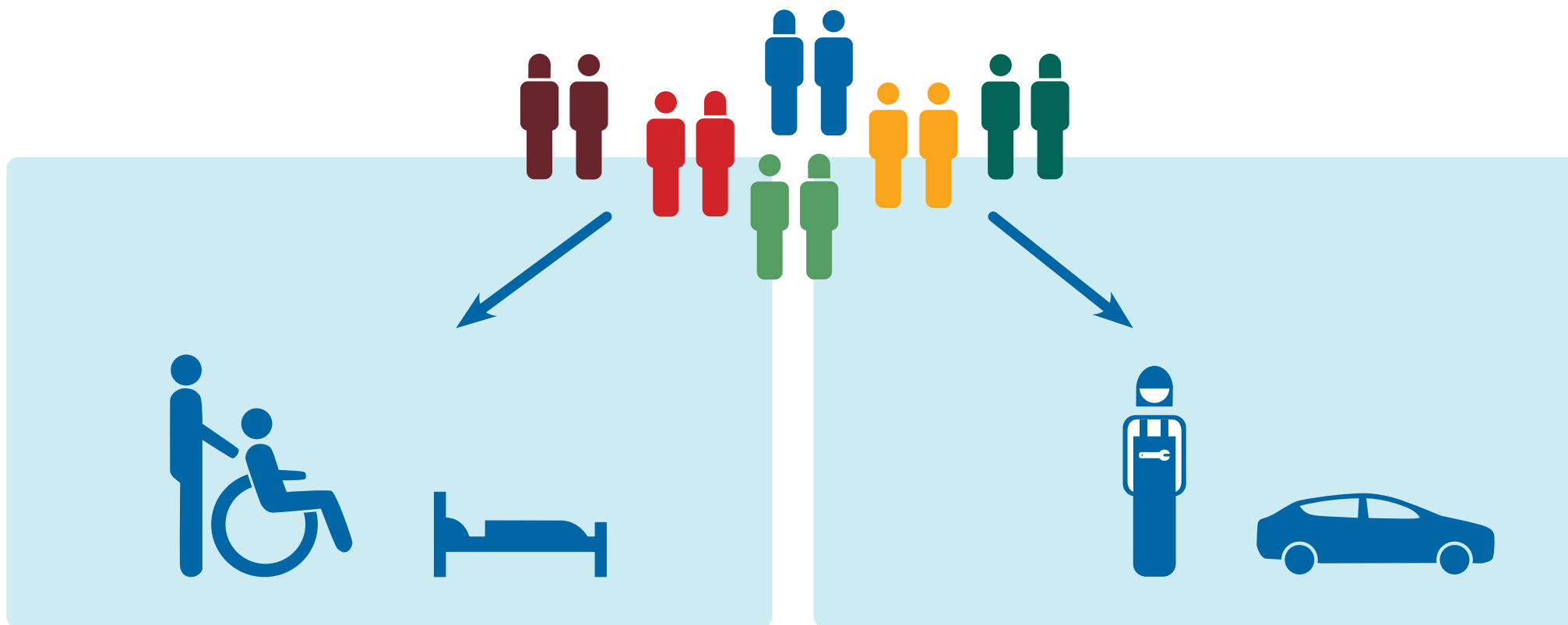
Товари

Споживчі товари призначені для приватного використання або споживання і служать для задоволення потреб. До інвестиційних товарів належать, наприклад, тварини, машини та офісні будівлі підприємств. Вони є основою для виробництва.

Послуги

Послуги для осіб

Послуги для товарів

Послуги – це діяльність людей, спрямована на задоволення потреб. У сучасному суспільстві послуги є найважливішим сектором економіки і стають дедалі важливішими. До послуг належать також неоплачувані роботи, наприклад, у домашньому господарстві.

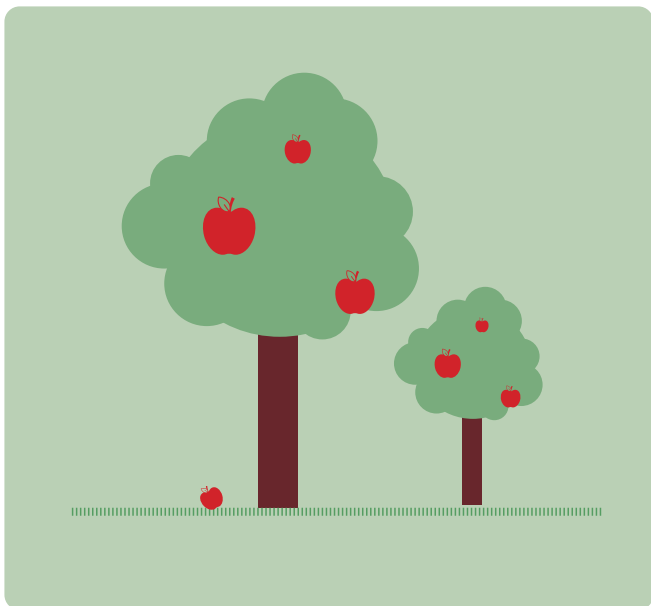

Сектори економіки

Первинний сектор

Сільське господарство

Лісове господарство та рибальство

Вторинний сектор

Виробництво товарів

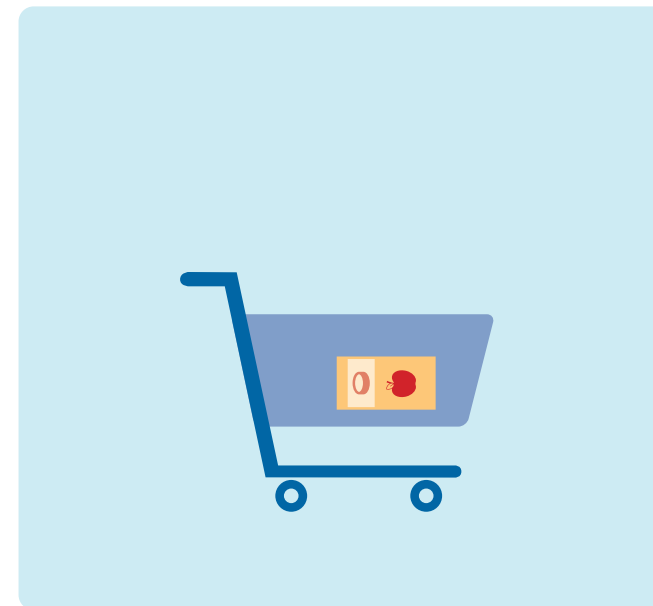
у торгівлі та промисловості,
гірничодобувній промисловості,
енергетиці, водопостачанні та будівництві

Третинний сектор

Послуги

приватні та державні послуги

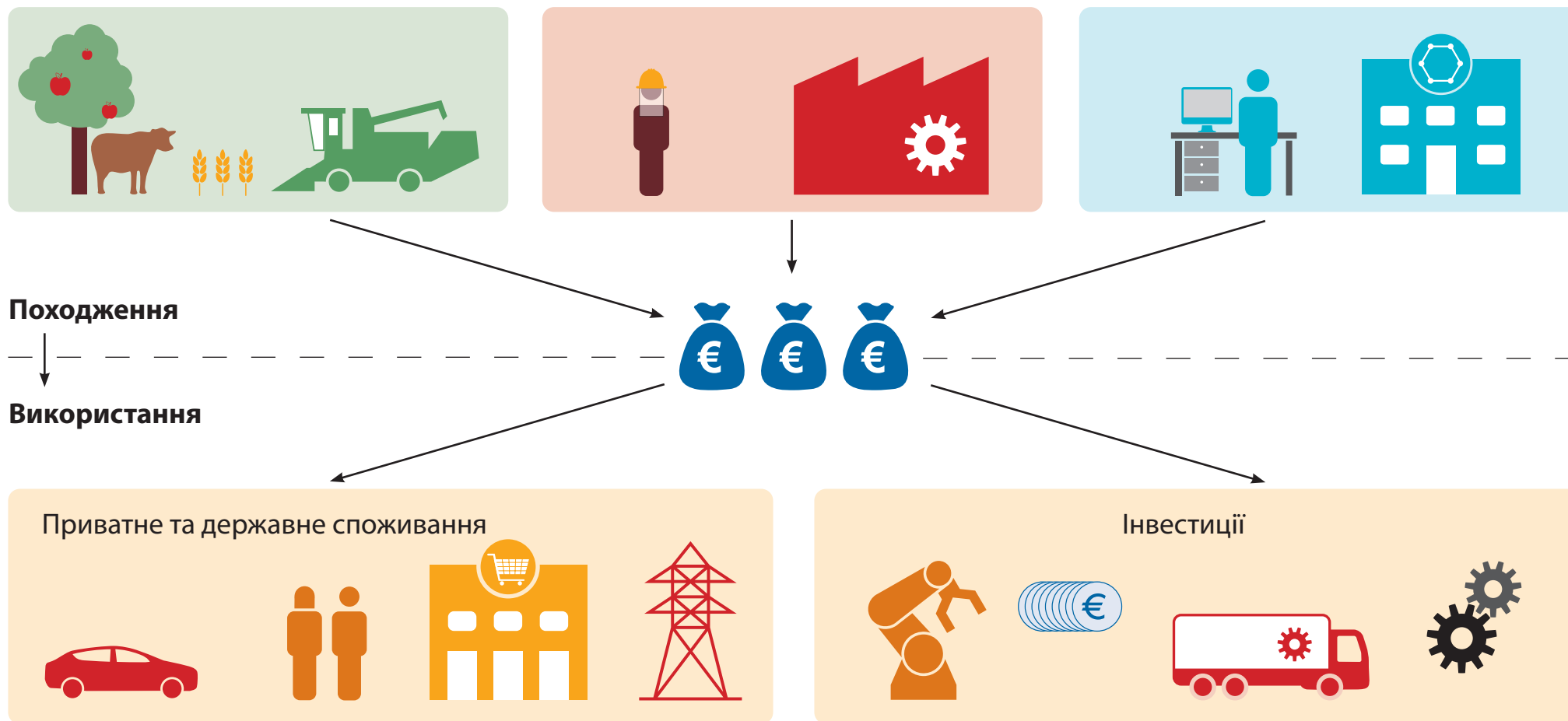

Джерело: Статистичне управління Австрії 2024

Економіку можна розділити на окремі галузі (сектори). До первинного сектора належать, наприклад, вирощування зернових культур, мисливство та рибальство. До вторинного сектора належать, наприклад, ремесла, промисловість та видобуток корисних копалин. До третинного сектора належать торгівля, транспорт, туризм, банківська справа...

Валовий внутрішній продукт

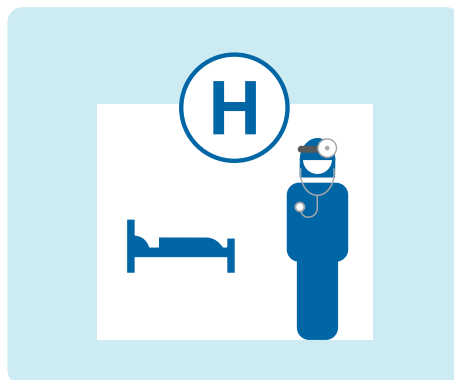
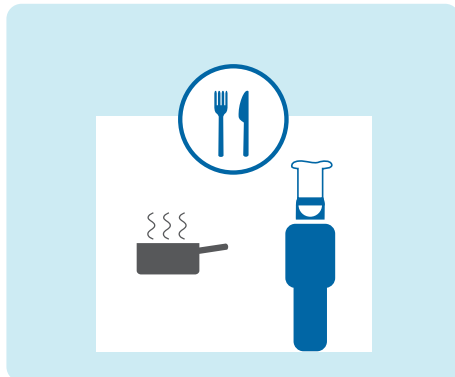

Валовий внутрішній продукт — це грошова вартість усіх товарів і послуг, вироблених у державі за рік, без урахування попередніх витрат (придбання сировинних матеріалів тощо). Зароблені гроші використовуються для державного та приватного споживання, а також для інвестицій.

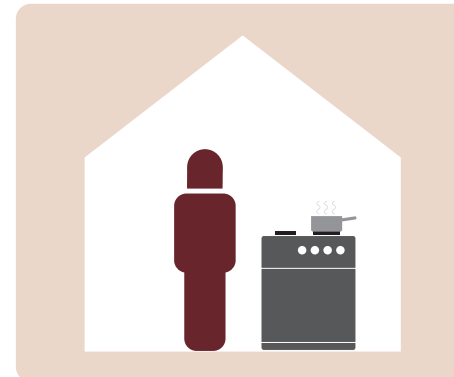

Оплачувана та неоплачувана праця

Праця з доходом

Праця без доходу

Не кожна праця, навіть якщо вона є дуже важливою, приносить гроші. В Австрії та багатьох інших країнах більше чоловіків, ніж жінок, виконують оплачувану роботу. Жінки виконують значно більше неоплачуваної роботи в домашньому господарстві, передусім доглядають за дітьми та літніми людьми.

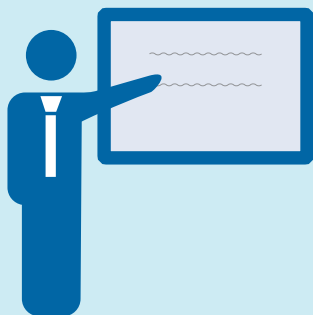

Види доходу

Від найманої роботи

Наприклад:

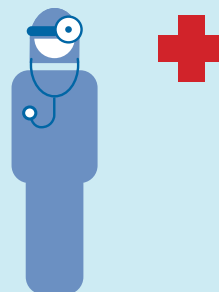
Робітник (заробітна плата),
Службовець (посадовий оклад),
Державний службовець
(посадовий оклад),
...

Від самозайнятості

Дохід як:

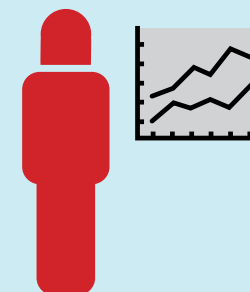
Лікар,
Доставник піци,
Фермер,
...

Від майна

Доходи:

від ощадних рахунків,
від цінних паперів,
від оренди,
...

Доходи людини називаються заробітком. Ці гроші можуть бути зароблені працею або отримані від майна. Заробіток від роботи акторів і письменників називається гонораром.

Валовий дохід – чистий дохід

Валовий дохід

Чистий дохід

Податки

Внески

Ви отримуєте на руки неповний договірний дохід. З валового доходу вираховуються податки, а також внески на медичне страхування і пенсію. Залишок грошей є чистим доходом. Сюди належать також державні трансфертні виплати, такі як допомога на дітей.

Прожиток на дохід

Доходи / Витрати Березень

Доходи	Зарплата	€	1 600,-
Витрати			
Поточні витрати	Оренда	€	520,-
	Енергія	€	100,-
	Страхування	€	80,-
	Телефон	€	20,-
	Телебачення	€	20,-
	Продукти харчування	€	300,-
Сума поточних витрат		€	1 040,-
Додаткові витрати	Сантехнік	€	250,-
	Розваги	€	200,-
	Одяг	€	100,-
Сума додаткових витрат		€	550,-
Загальна сума витрат		€	1 590,-
Надлишок		€	10,-

За допомогою додатку m€ins Австрійського національного банку можна легко стежити за своїми доходами та витратами.

Щоб уникнути заборгованості приватного домогосподарства, доцільно скласти бюджет домогосподарства. У ньому порівнюються доходи та витрати. Найбільшими борговими пастками є мобільні телефони, замовлення поштою та автомобілі.

Активи та борги

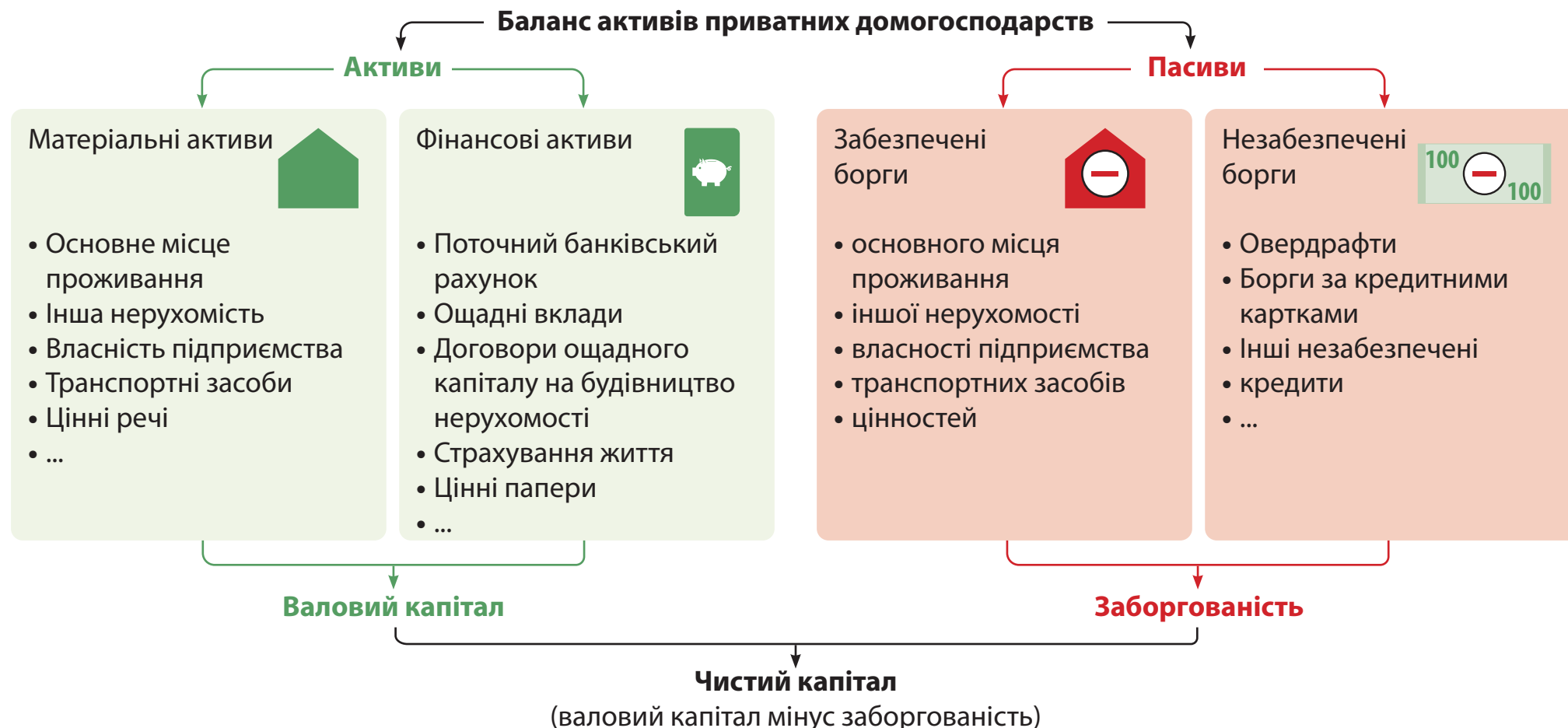

Джерело: Австрійський національний банк 2023, с. 15

В Австрії чисті активи розподілені ще більш нерівномірно, ніж чистий дохід. Домогосподарства з низьким доходом заощаджують для заміни старих і пошкоджених споживчих товарів, таких як меблі або пральні машини. Домогосподарства з дуже низьким доходом не можуть нічого заощаджувати.

Баланс домогосподарства

Джерело: Австрійський національний банк 2023, с. 15

Багато австрійських домогосподарств потрапляють у нижню половину розподілу доходів і капіталу. Ці домогосподарства можуть заощаджувати щомісячно лише невелику суму грошей. Більш заможні домогосподарства заощаджують набагато більше і купують нерухомість, цінні папери та коштовності.

Захист споживачів

Інформація

від споживачів:

Асоціація споживчої інформації,
Палата робітників і службовців,
Міністерство соціальних справ ...

Власна відповідальність

споживачів:

при виборі та купівлі
товарів і послуг

Захист

споживачів:

за допомогою законодавчих норм,
відповідальності за продукцію,
гарантії, права на відмову ...

 Bundesministerium
Soziales, Gesundheit, Pflege
und Konsumentenschutz

Знати свої права та обов'язки

Читати маркування продукції

Збирати інформацію

Оцінювати пропозиції

Відхиляти несправедливі угоди

Розумно робити покупки

Порівнювати ціни

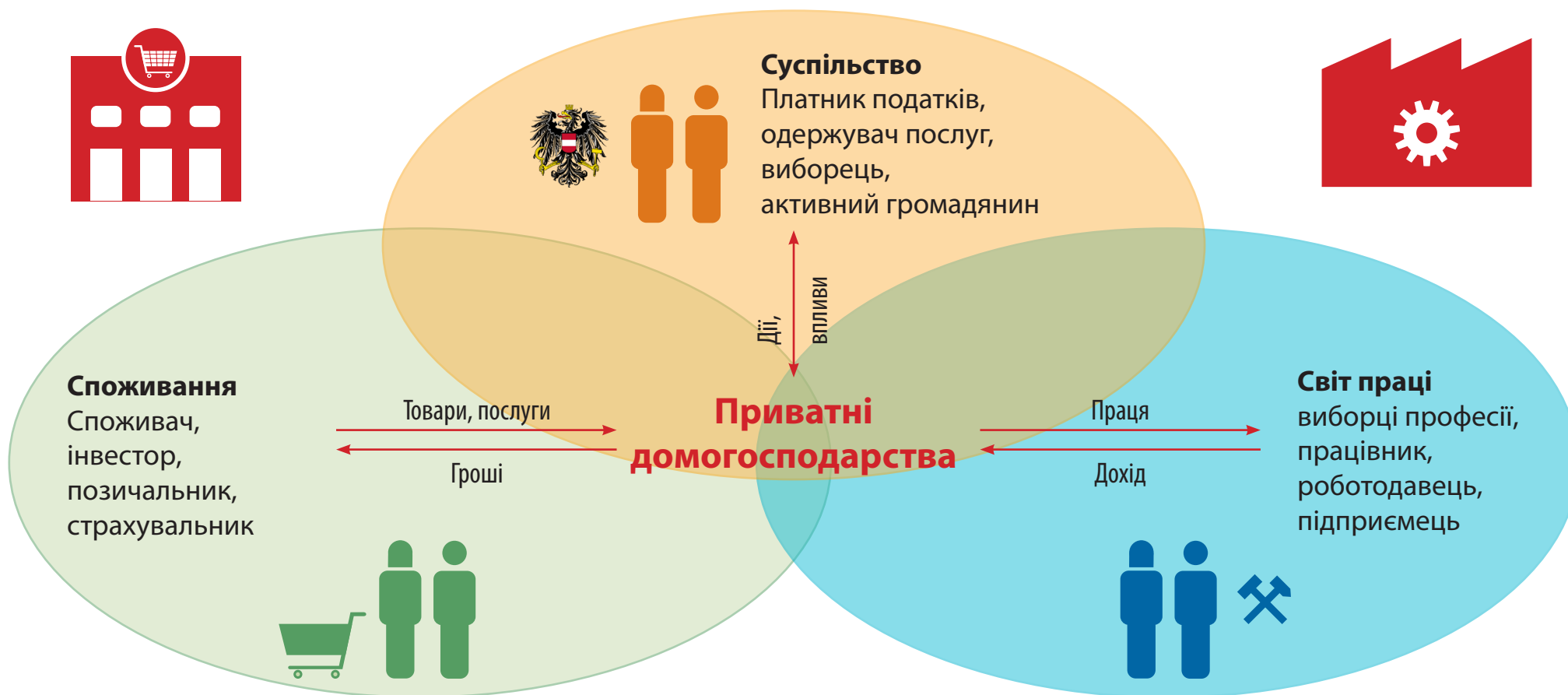
Оцінювати умови виробництва

Пропозиція товарів і послуг стає дедалі різноманітнішою та заплутанішою. Тому споживач повинен бути захищений законодавчими заходами, а також знати свої права та обов'язки і вміти ними користуватися.

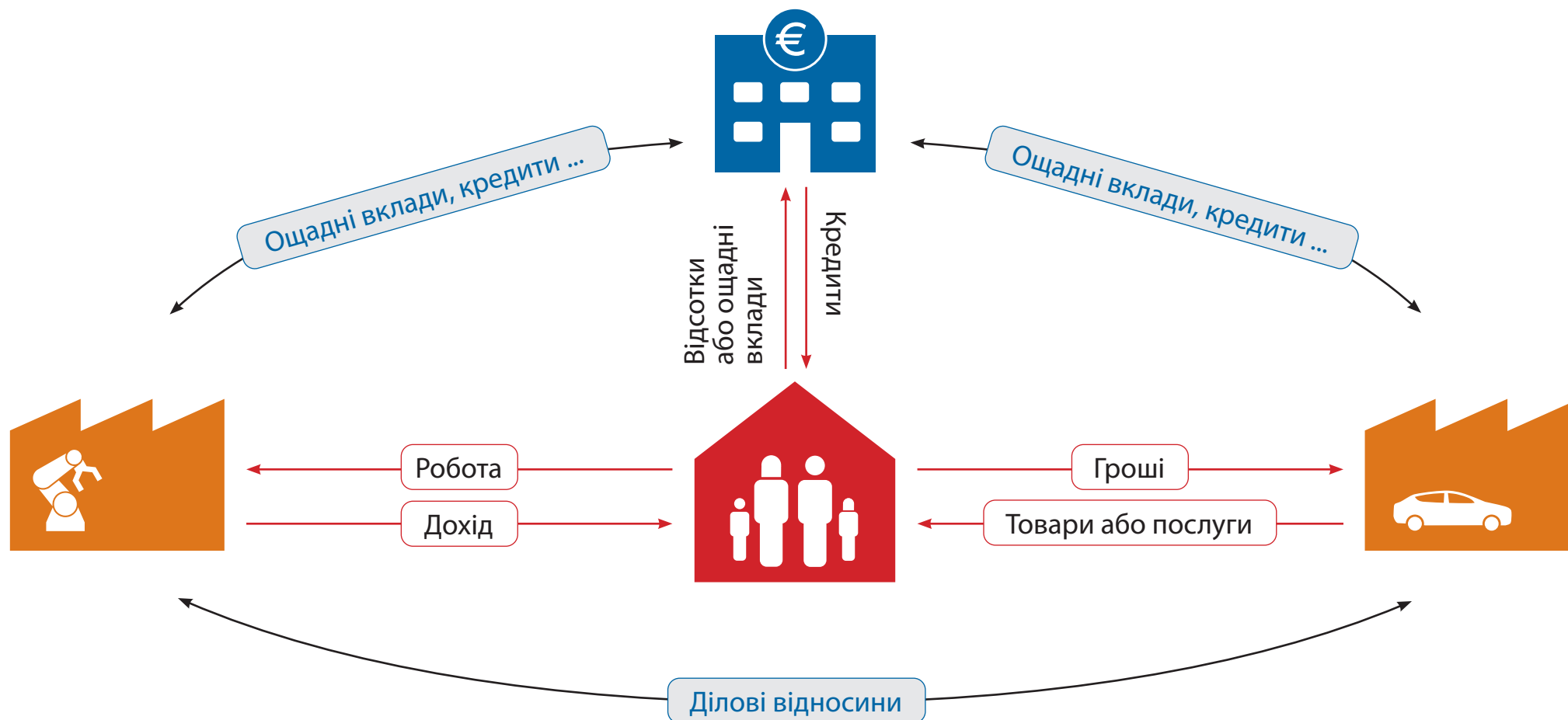
Приватні домогосподарства в економіці

Приватні домогосподарства є «базовою одиницею» економіки, оскільки люди формують не тільки своє життя в домогосподарстві та родині, а й суспільство та економіку. Крім того, приватні домогосподарства є частиною інших економічних сфер і взаємопов'язані з ними.

Приватні домогосподарства та підприємства

Між приватними домогосподарствами та підприємствами існують різноманітні економічні відносини. Фінансові установи відіграють важливу роль як центр більшості грошових транзакцій. Ця зростаюча взаємопов'язаність є важливою рисою нашого суспільства, заснованого на розподілі праці.

Доходи та витрати підприємства

Для заснування та управління підприємством потрібно багато грошей, наприклад, для оплати сировини, заробітної плати та податків. Ці гроші потрібно повернути за допомогою продажу, оренди, операцій з купівлі чи продажу активів ...

Виробництво – підприємство – фірма

Фірма: назва підприємства

Підприємство:
юридично-фінансова одиниця

- Відповідальність
- Повноваження
- Власність
- Участь у прибутку
- Фінансування

Виробництво:
технічно-організаційна одиниця

Продукція

Виробництво А

Продукція

Виробництво Б

Джерело: Економічний словник Габлера 2024

Назва, під якою підприємство здійснює свою діяльність, заноситься до реєстру підприємств. Там також зазначаються найважливіші юридичні факти та обставини, що стосуються підприємства. Підприємство може мати кілька, одне або взагалі не мати жодного виробництва.

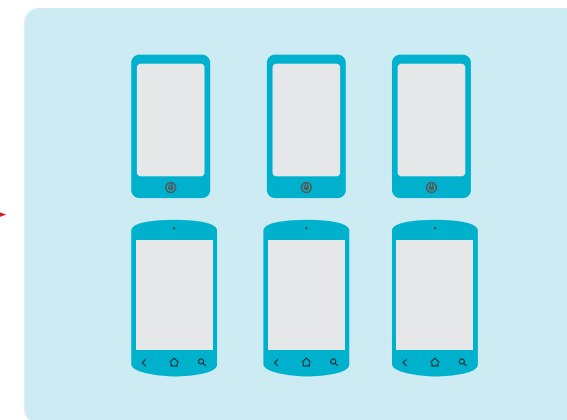

Принцип економії

Принцип максимуму

Досягти максимально можливої мети із заделегідь визначеними ресурсами
(максимальний результат)

Принцип мінімуму

Досягти поставленої мети з мінімальними ресурсами
(мінімальний вклад)

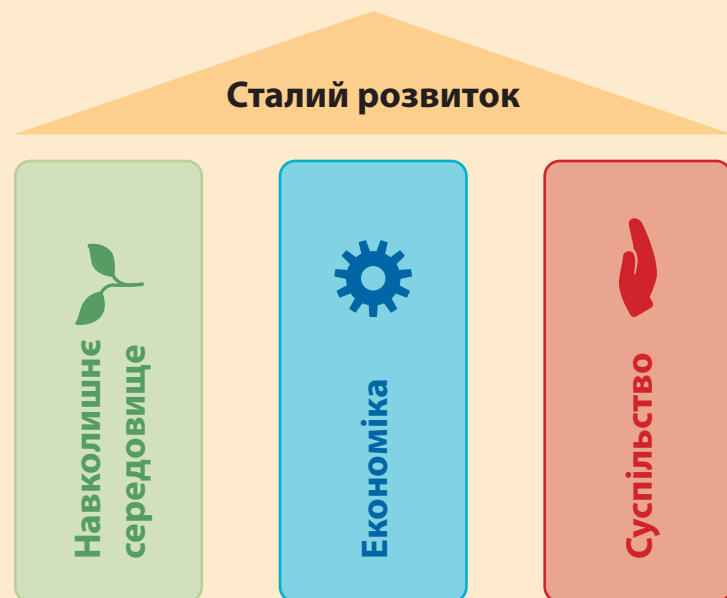
Економічний принцип базується на припущенні, що через дефіцит товарів і послуг люди завжди точно узгоджують використання своїх ресурсів із цілями. Також припустимо, що максимізація користі здійснюється відповідно до особистих, стабільних уподобань.

Сталий розвиток

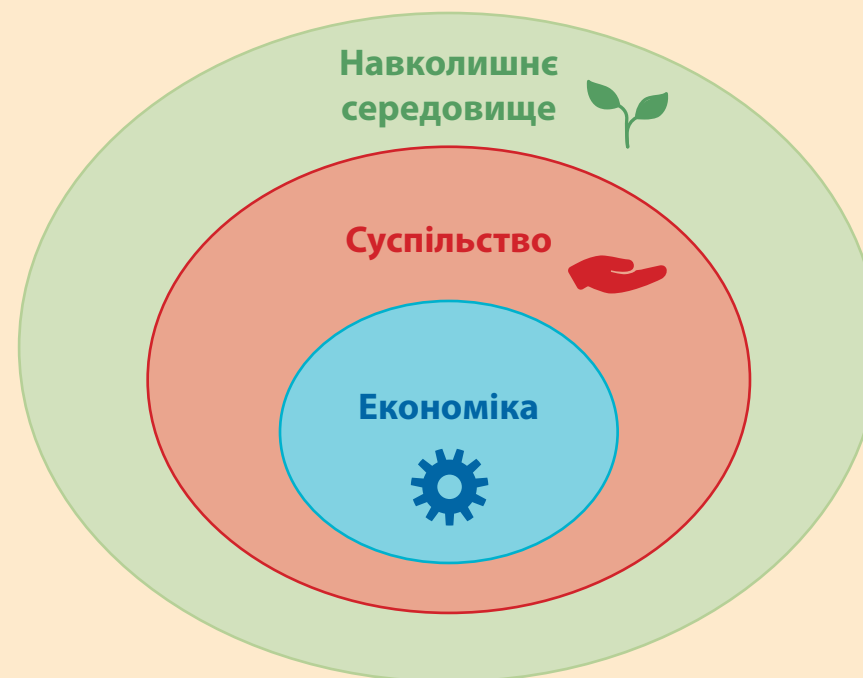
Стара модель:

Модель трьох стовпів

Сучасна модель:

Пріоритетна модель сталого розвитку

Джерело: www.zukunft-selbermachen.de

У старій «моделі трьох стовпів» сталого розвитку кожна сфера вважається однаково важливою. Водночас у сучасній «пріоритетній моделі сталого розвитку» навколишнє середовище розглядається як основа суспільства. Економіка, у свою чергу, інтегрована в суспільство.

Інтегрована економіка

Джерело: модифіковано за Raworth 2017, с. 92

Суспільство інтегровано в природні основи, такі як навколишнє середовище та ресурси, які одночасно забезпечують матеріальні основи для нашого суспільства. Економіка, у свою чергу, інтегрована в суспільство. Це означає, що економіка формується суспільством.

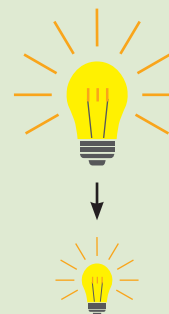

Економічні принципи

Достатність

стосується правильної міри та раціонального використання ресурсів. Вони не повинні використовуватися більше, ніж дозволяє екологічна спроможність Землі.

Ефективність

— це «економічне» та раціональне використання ресурсів. Наприклад, мета має бути досягнута з якомога меншими витратами.

Послідовність

означає сумісність природи і техніки. В ідеальному випадку замкнуті цикли обігу речовин створюються за зразком природи.

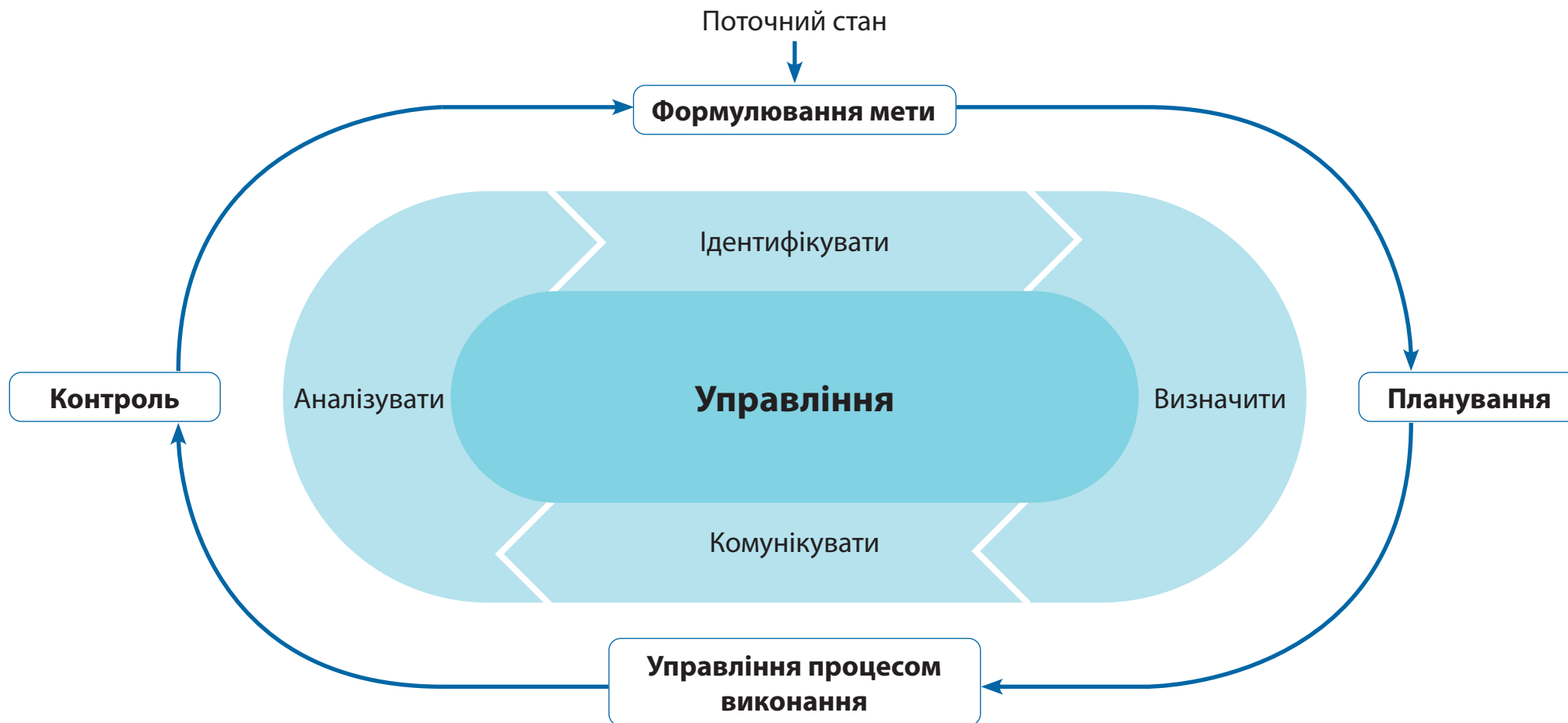

Стійкість

означає стійкість системи (суспільства, економіки, екології тощо) до перешкод.

Соціальна, економічна та екологічна стійкість може бути досягнута завдяки розумній та узгодженій взаємодії чотирьох основних умов: достатності, ефективності, послідовності та стійкості. Перші три з них належать до стратегій сталого розвитку.

Цикл управління

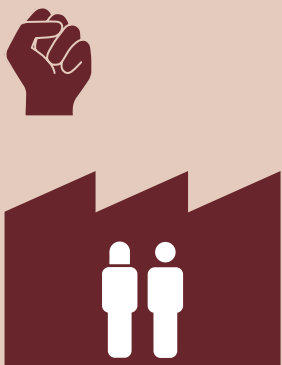
Послідовність етапів візуалізується як частина управлінської задачі в «циклі управління». На практиці окремі етапи цієї формальної моделі перетинаються зі змістовними, методологічними та соціальними компонентами. Крім того, існує багато інших моделей.

Стилі керівництва

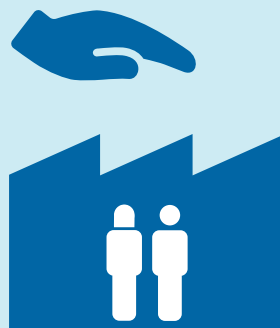
Авторитарний

Суворі ієрархія,
безумовна покірність,
покарання за помилки,
надмірний контроль

Патріархальний/ матріархальний

Власник або підприємець
як «батьківська фігура» чи
„материнська фігура“ для
співробітників, підприємство як
«справа життя»

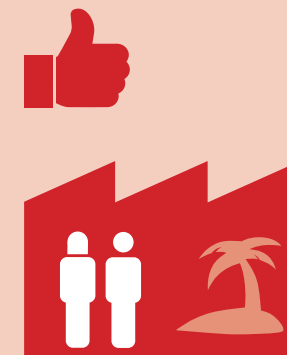
Демократичний

Співучасть співробітників,
заохочення конструктивних
дискусій, мотивація співробітників,
більша самостійність

Ліберальний

Дуже багато свободи для
співробітників, майже відсутність
рішень керівництва, максимальна
індивідуальність, мало структур

Стилі керівництва описують довгострокові та значною мірою незалежні від окремих ситуацій моделі поведінки керівництва стосовно співробітників. Таким чином, виражаються основні установки. Кожен стиль керівництва має свої переваги та недоліки.

Техніки управління

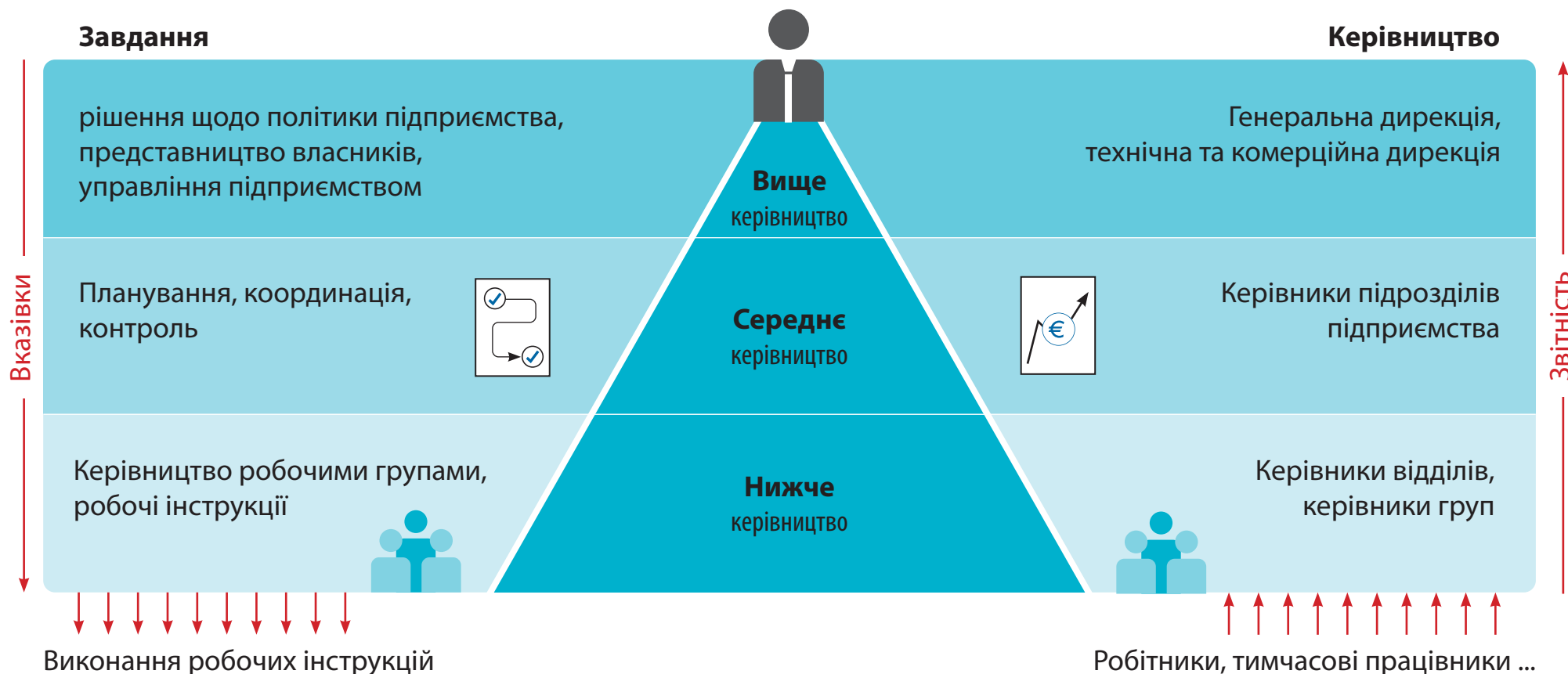

Багато технік управління є практичним втіленням більш-менш демократичного стилю керівництва в повсякденній діяльності підприємства. Ці техніки показують, наскільки співробітники інтегровані в процес обговорення та ухвалення рішень.

Менеджмент

Піраміда менеджменту

Частина персоналу підприємства, яка видає вказівки іншим співробітникам і виконує керівні функції, називається менеджментом. Менеджмент також означає діяльність керівників на всіх рівнях підприємства.

Заснування фірми

Роздуми та рішення щодо

Бізнес-плану

Бізнес-ідеї, цілей, стратегій,
аналізу ринку, конкуренції ...

Правової форми

визначає різні права, обов'язки,
витрати та відповідальність

Фінансування

за допомогою власного капіталу та/або
позикового капіталу

Команди

самостійно або з ініціативними
співробітниками

Місцезнаходження

повинно відповідати компанії та
бути добре обраним

Маркетингового комплексу

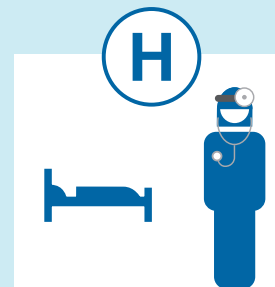
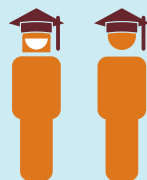
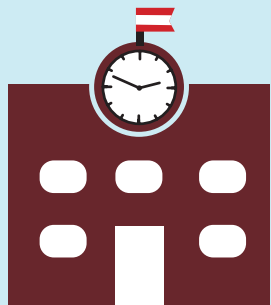
Політика щодо продукту, ціни,
збуту та комунікації

На користь заснування фірми свідчать реалізація ідеї та пристрасть, більша самореалізація і відповідальність, більша незалежність і заробіток. Проти – можлива невдача, фінансовий ризик, великі затрати часу та невідповідні рамкові умови.

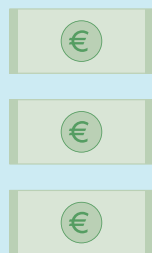
Фактори виробництва

Знання

Праця

Капітал

Продається ділянка
під забудову

Земельна ділянка і ресурси

Щоб виробляти товари або послуги на підприємствах, необхідно поєднувати декілька факторів. Знання (ноу-хау) стають все більш важливими в нашому сучасному суспільстві послуг. До земельних ресурсів також належить навколишнє середовище. Капітал включає грошовий та матеріальний капітал.

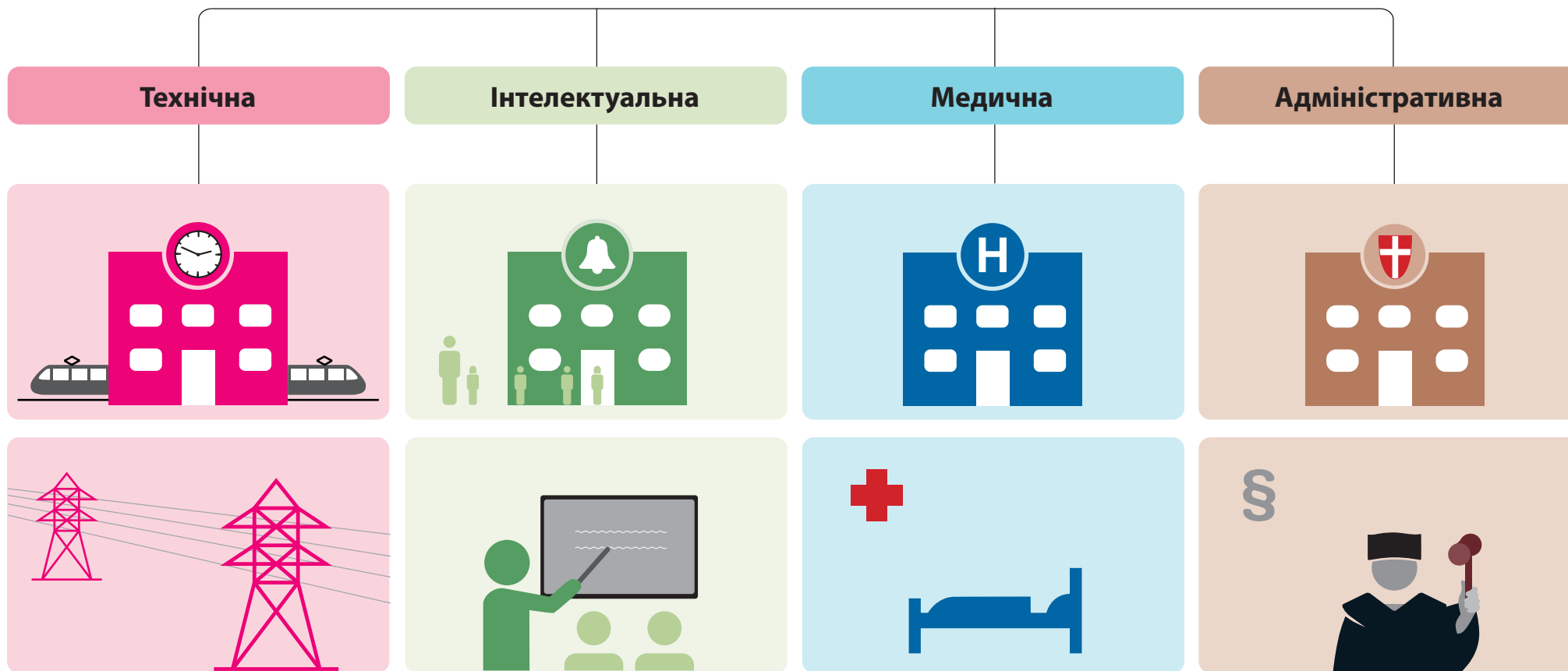
Ресурси

Ресурси — це всі засоби, що використовуються для виробництва товарів і послуг. До них належать робоча сила, знання, капітал і природні сировинні матеріали, а також корисні копалини. Особливо економно слід поводитися з невідновлюваними сировинними матеріалами.

Інфраструктура

Інфраструктура є основною складовою національної економіки. Інфраструктурні об'єкти зазвичай фінансуються за рахунок відносно високих інвестицій з податкових коштів і тому є переважно суспільними благами з тривалим терміном експлуатації.

Фактори розташування

Жорсткі фактори розташування можна виразити в грошовому еквіваленті

М'які фактори місцезнаходження стають все більш важливими при виборі місця розташування

Фактори розташування — це всі фактори, які підприємці враховують при виборі місця розташування. Вони мають позитивний або негативний вплив на підприємства, а їх значення змінилося. Фактори розташування також можна розділити на традиційні та сучасні.

План землекористування та забудови

Легенда (витяг)

ПЛАН ЗЕМЕЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ

(Що можна будувати?)

ЗЕЛЕНІ ЗОНИ

Сільські райони

Рекреаційні зони

Парки

Ділянки для садівництва

Кладовища

ТРАНСПОРТНІ МАГІСТРАЛІ

ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ ПІД БУДІВНИЦТВО

Житлові райони

Змішані райони забудови

Змішані райони забудови-райони забудови

виробничої промисловості

Промислові райони

ПРАВИЛА ЗАБУДОВИ

(Що можна будувати?)

ЛІНІЇ ЗАБУДОВИ

L Лінії забудови

Лінії вулиць

EpK Лінії транспортних шляхів

Ekl Межі забудови

F

КЛАСИ ЗАБУДОВИ

Граничні розміри класу забудови VI
наприклад, висота будівлі
мінімум 32 м, максимум 38 м

I bis VI

32-38m

ТИПИ ЗАБУДОВИ

Відкритий тип забудови

Закритий тип забудови

0

g

GBVG

IG

Джерело: місто Відень 2024

План землекористування є юридично чинним, обов'язковим для виконання розпорядженням територіальних громад для кожної ділянки на його території. У ньому також зазначені міжрегіональні плани (автомагістралі ...), небезпечні зони (повені ...) та обмеження використання (охорона пам'яток ...).

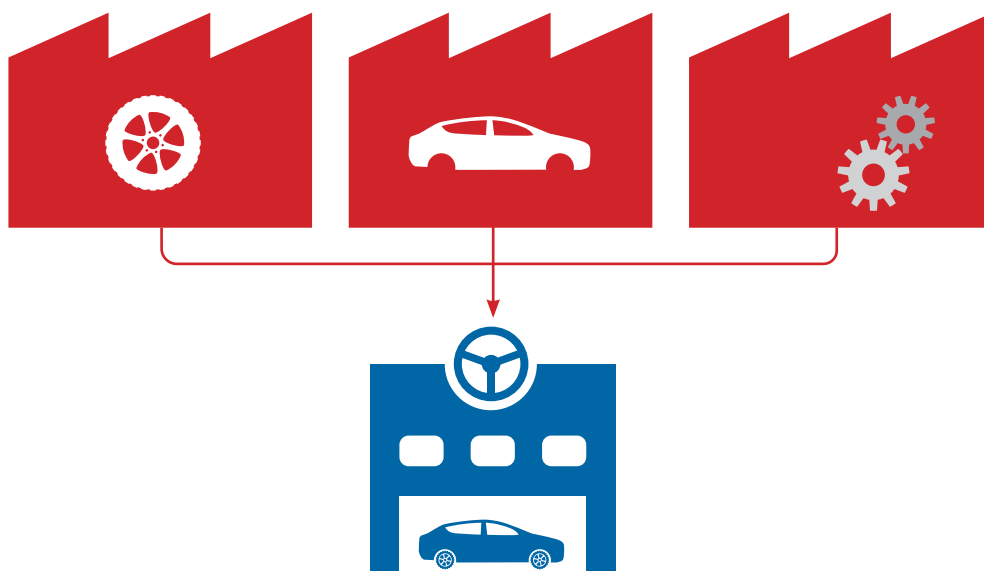
Розподіл праці – розподіл виробничого процесу

Розподіл праці

Виробництво А

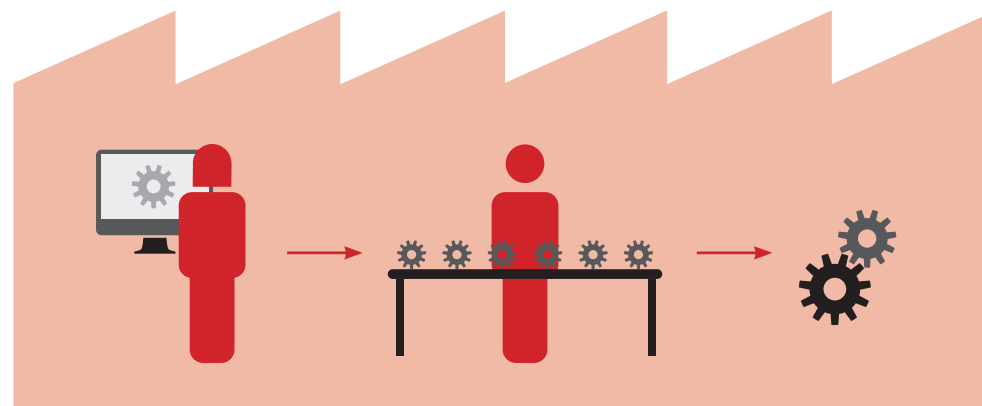
Виробництво Б

Виробництво В

Розподіл праці між виробництвами
(за межами держави: міжнародний розподіл праці)

Розподіл виробничого процесу

Розподіл роботи всередині підприємства
(наприклад, у виробничих процесах)

У нашому сучасному суспільстві послуг не кожна людина може все робити сама. Тому робота поділяється на кілька частин, які виконують спеціалізовані співробітники. Ми живемо в суспільстві, заснованому на розподілі праці.

Комп'ютерно-інтегроване виробництво

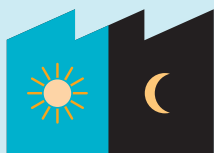
Переваги

Заміна монотонної або небезпечної роботи

Фокус на творчій роботі

Цілодобове виробництво

Економія витрат на виробництво

для працівників

для роботодавців

Недоліки

Скорочення або заміна робочих місць

Постійне прискорення робочих процесів

Залежність від технологій

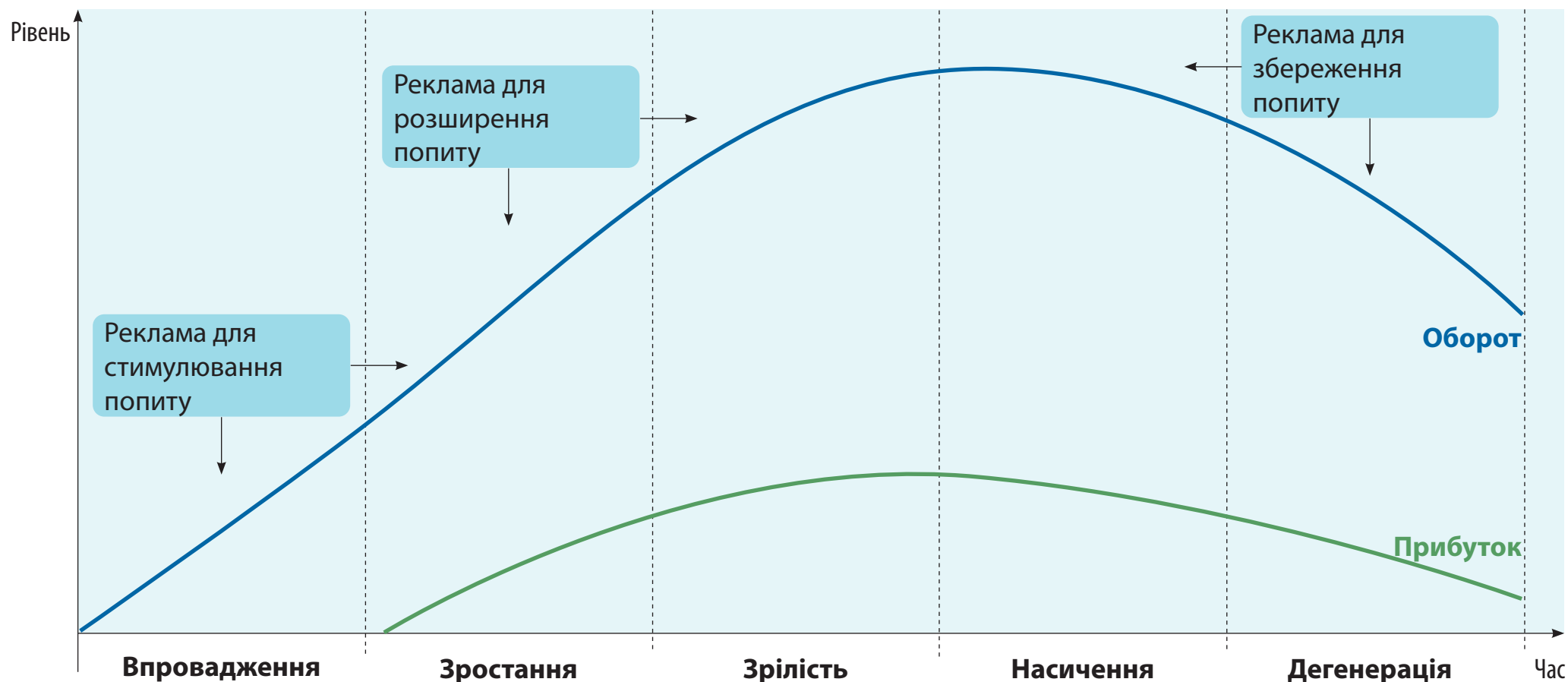

Високі стартові інвестиції

Комп'ютерне управління виробництвом англійською мовою називається «Computer Integrated Manufacturing» (CIM) і означає, що на підприємствах різні роботи виконуються за допомогою комп'ютерів. Незважаючи на те, що CIM вже використовується у багатьох процесах, його застосування продовжує зростати.

Життєвий цикл продукту

Життєвий цикл продукту — це модель з у галузі управління виробництвом, яка описує послідовність від виведення продукту на ринок до його вилучення з ринку. Вона стосується насамперед споживчих товарів. Реклама відіграє тут важливу роль.

Реклама

Реклама служить для стимулювання збуту, поширення інформації або підтримки іміджу товарів, послуг або підприємств. За допомогою різноманітних рекламних повідомлень і носіїв реклами намагаються цілеспрямовано впливати на людей. Це роблять також інфлюенсери.

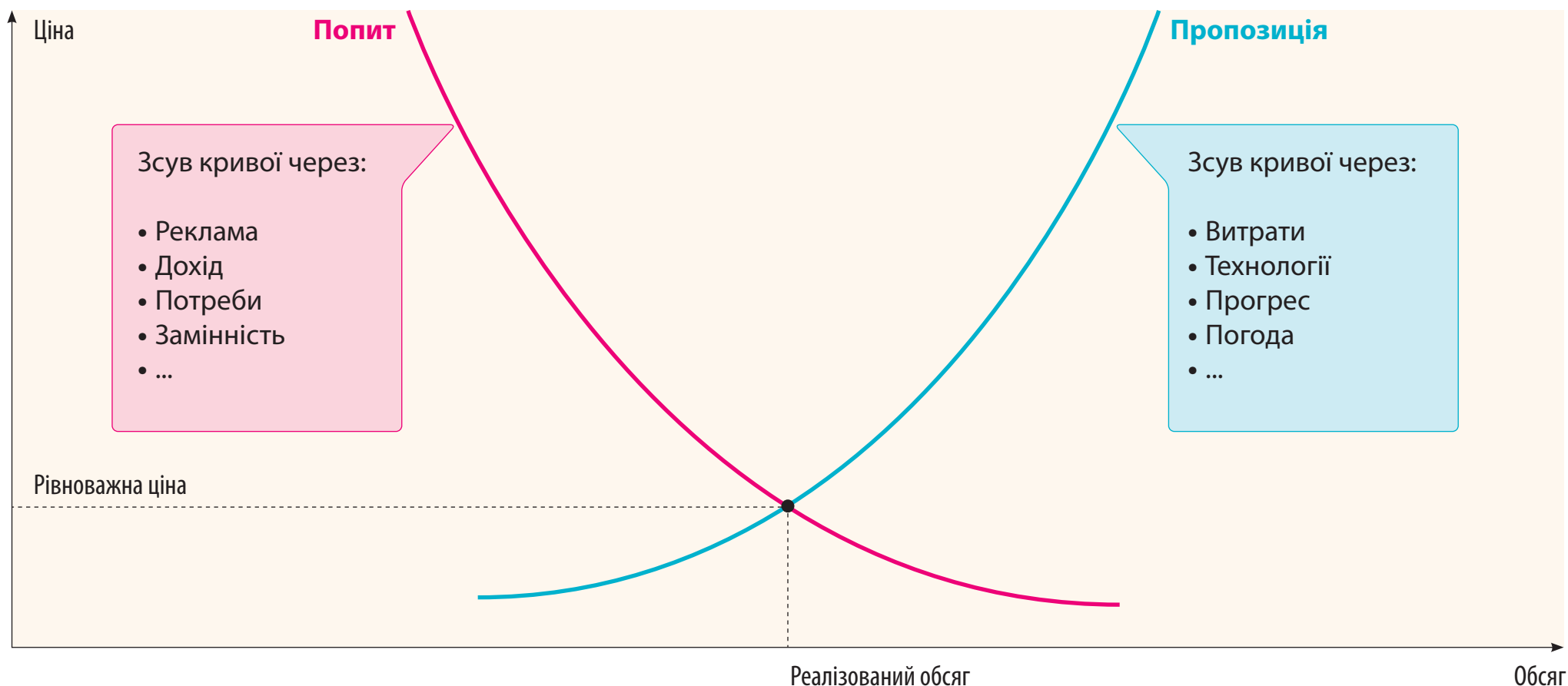
Ринкова ціна – прибуток – збитки

Підприємства, які не можуть покрити свої витрати, зазнають збитків. Такі підприємства повинні або раціоналізувати свою діяльність, або закритися, оскільки вони є неплатоспроможними. Деякі підприємства отримують прибуток, але все одно звільняють співробітників з метою скорочення витрат.

Попит – пропозиція – ціна

Джерело: Економічний словник Габлера 2024

Діаграма «ціна-обсяг» є спрощеною моделлю, яка застосовується лише за умов досконалого ринку: тільки однорідні товари, повна прозорість ринку, відсутність просторових і часових відмінностей, відсутність особистих уподобань між продавцями та покупцями ...

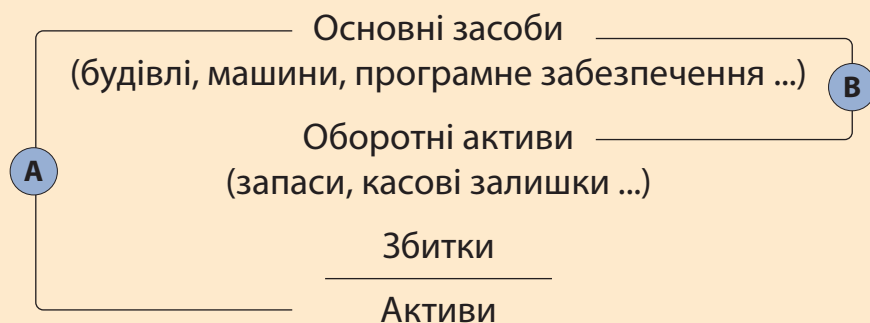

Баланс

Активи

Використання капіталу

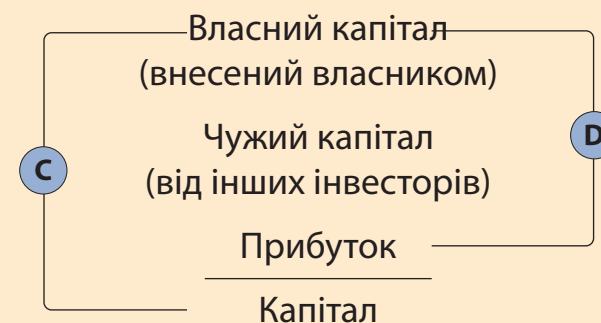
«Інвестиції»

Пасиви

Походження капіталу

«Фінансування»

- A** Інтенсивність інвестицій: Співвідношення між основними засобами та загальним майном.
- B** Збалансована структура майна: Співвідношення між основними засобами та оборотними коштами.

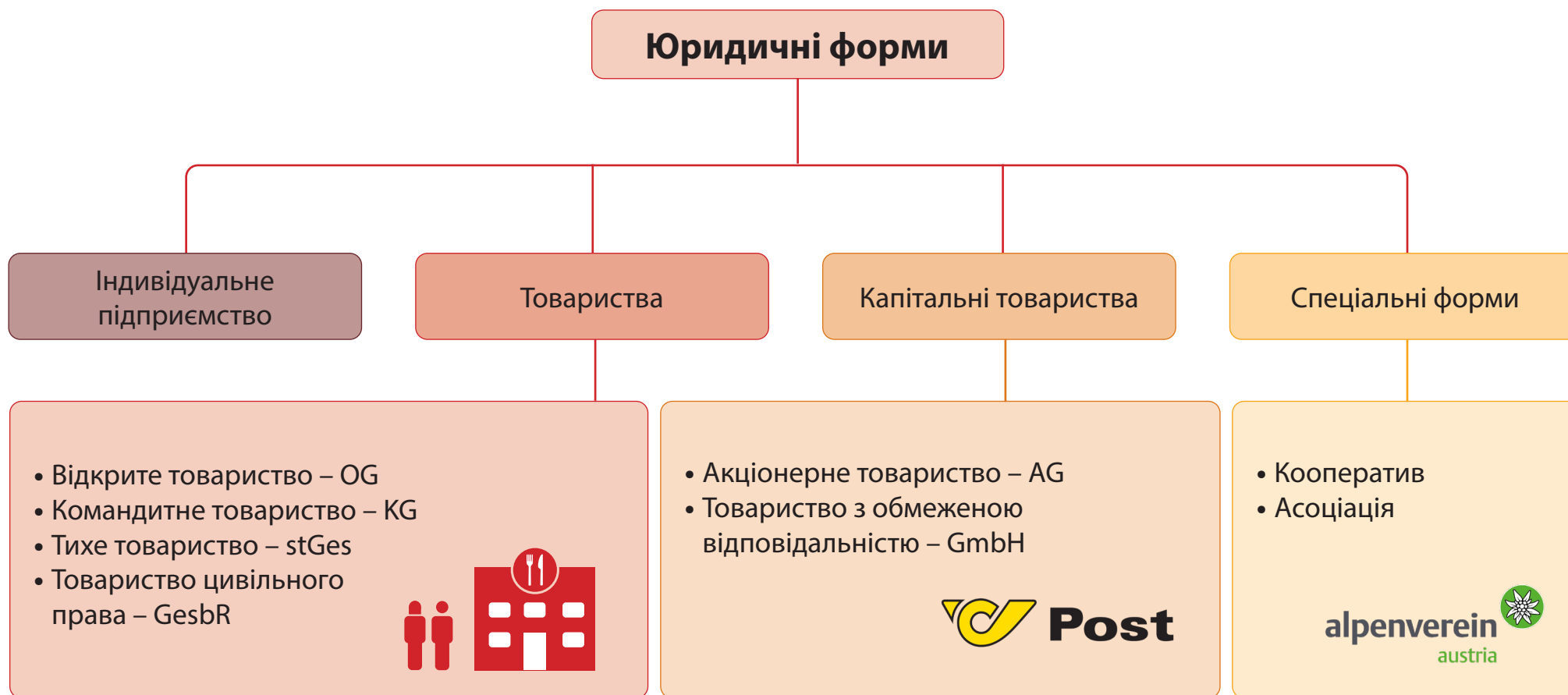
- C** Коефіцієнт власного капіталу: Співвідношення власного капіталу до загального капіталу
- D** Рентабельність власного капіталу: Співвідношення прибутку до власного капіталу

Джерело: Економічний словник Габлера 2024

З балансу на сторінці активів можна побачити, де знаходиться капітал підприємства, а на сторінці пасивів — звідки він походить. З нього видно стан активів на дату балансу та прибуток або збиток за балансовий рік.

Юридичні форми підприємств

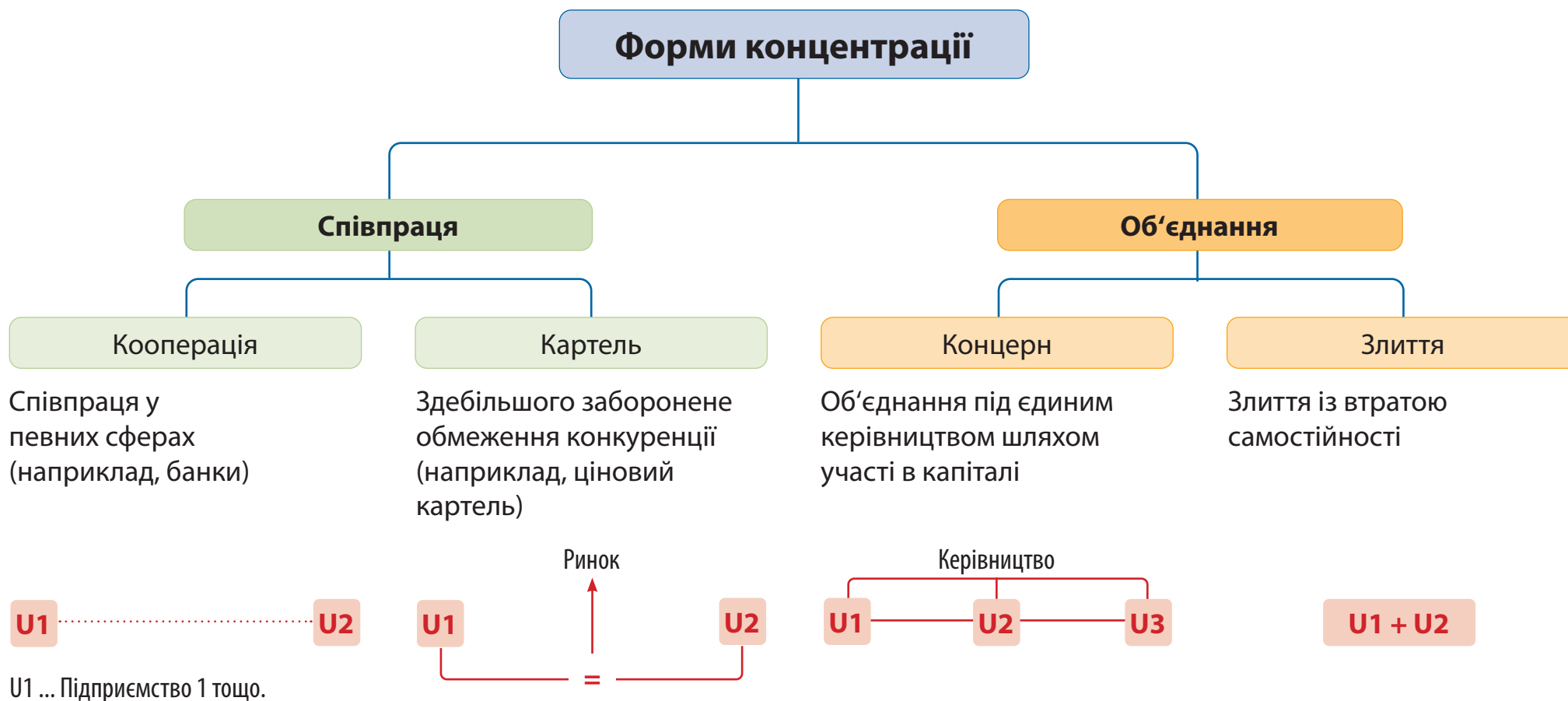
Джерело: oesterreich.gv.at, static.uni-graz.at

Правова форма регулює відносини власності, відповідальність, інвесторів і ризики підприємств.

Найпоширенішими правовими формами в Австрії є індивідуальні підприємства та товариства з обмеженою відповідальністю. GmbH & Co KG є змішаною формою.

Форми об'єднання підприємств

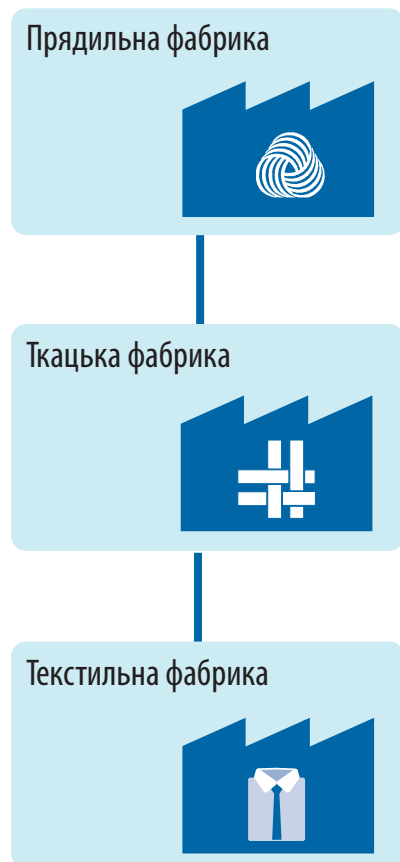

З метою зниження витрат у сферах закупівель, виробництва, збуту, а також у дороговартісних дослідженнях і розробках все більше підприємств об'єднуються. Це створює небезпеку домінування на ринку з одночасним витісненням конкуренції.

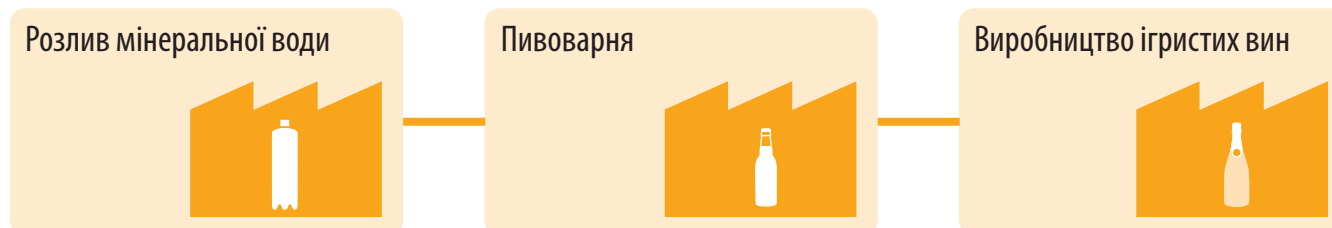

Горизонтальні та вертикальні концерни

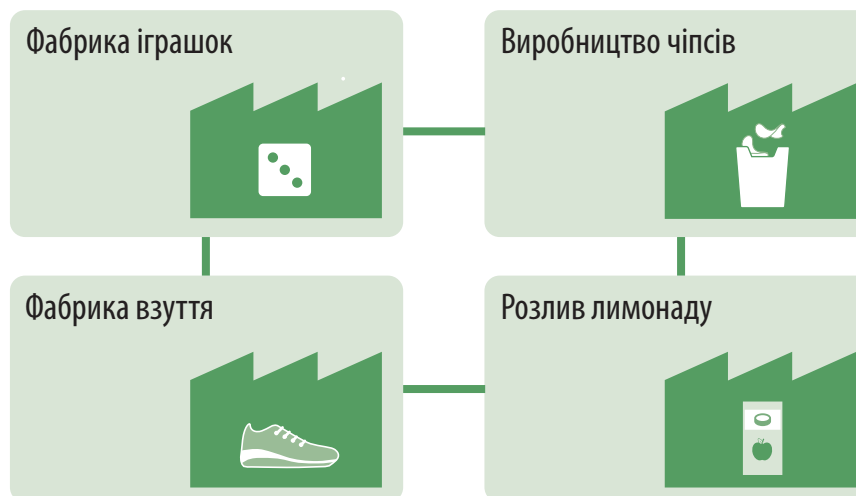
Вертикальні концерни

Горизонтальні концерни

Змішані концерни

Вертикальні концерни охоплюють попередні та наступні етапи створення доданої вартості і надання послуг. Горизонтальні концерни володіють підприємствами на одному рівні виробництва або торгівлі. Змішані концерни працюють у різних сферах.

Соціальний та екологічний демпінг транснаціональних концернів

Соціальний демпінг

Концерн. Рішення про місце розташування

Держава А

Високі соціальні стандарти

Держава Б

Знижені соціальні стандарти

Екологічний демпінг

Концерн. Рішення про місце розташування

Держава А

Високі екологічні стандарти

Держава Б

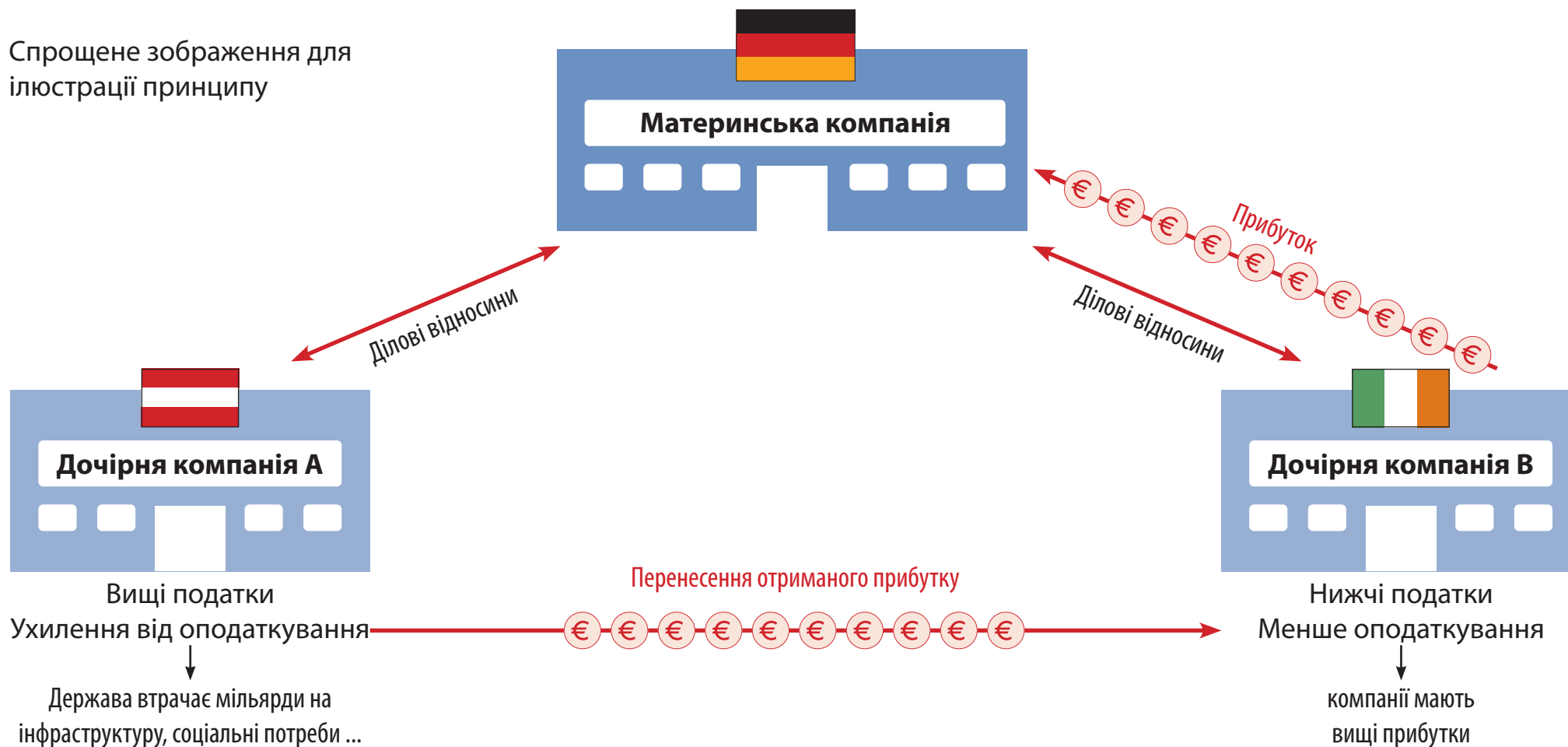
Знижені екологічні стандарти

Коли держави знижують або утримують на низькому рівні стандарти трудового і соціального права, а транснаціональні концерни використовують це як перевагу у витратах, то це називається соціальним демпінгом; аналогічно існує екологічний демпінг. Тоді концерни ведуть господарську діяльність за рахунок людей і навколишнього середовища.

Перенесення прибутку та ухилення від оподаткування компаній

Спрощене зображення для ілюстрації принципу

За допомогою законних бухгалтерських засобів компанії можуть переносити прибутки до дочірніх підприємств у країнах з низькими податками. Там прибутки оподатковуються за вигідними ставками, а потім знову переносяться до материнської компанії. Тому держави втрачають мільярди податкових надходжень.

Підприємства в економіці

Закупівля і переробка вимагають від підприємства витрат, які необхідно окупити за рахунок продажу товарів і послуг. Юридичні норми регулюють часто складні відносини.

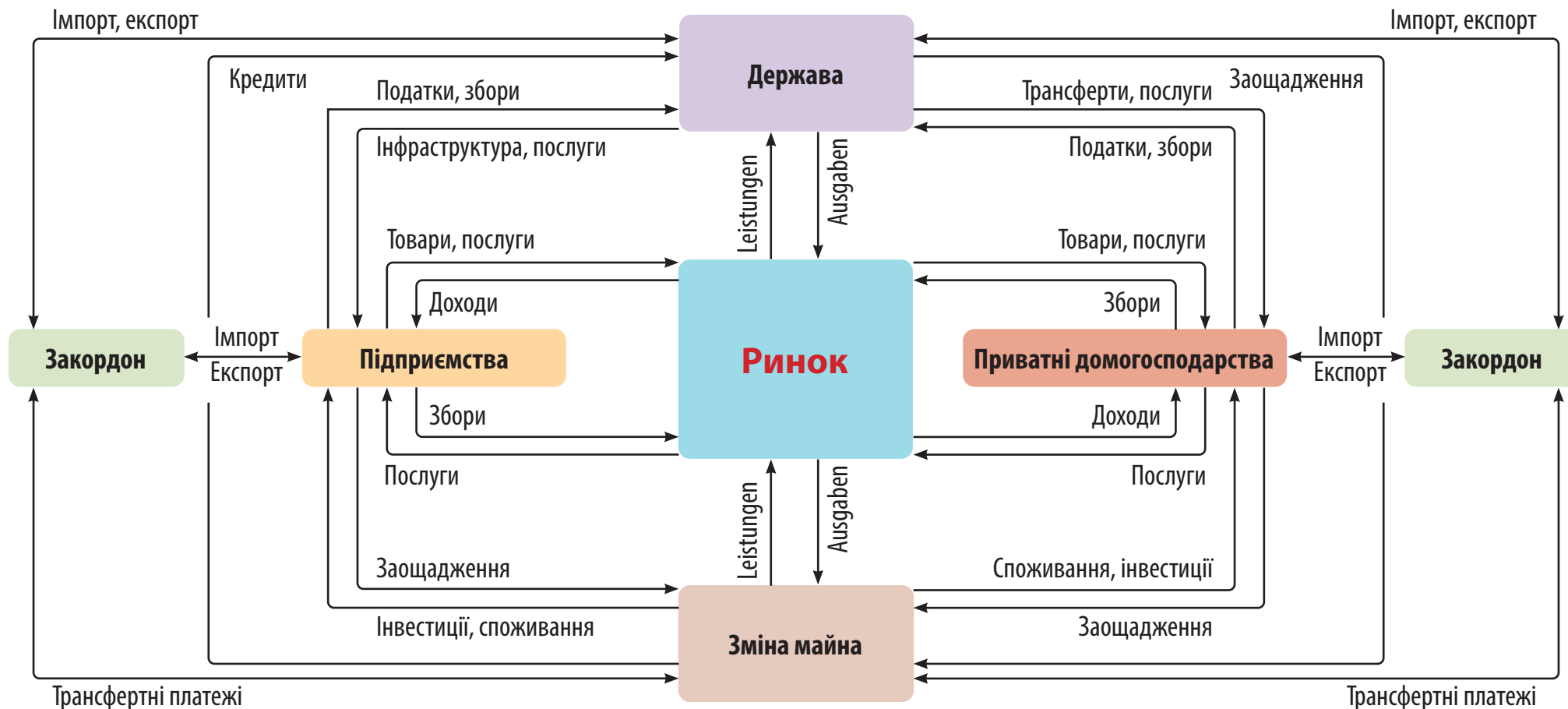
Простий економічний цикл

Ця модель є дуже спрощеною, оскільки не враховуються держава, зовнішні впливи, формування капіталу, робота доглядальниць ... Проте вона чітко показує відносини між економічними суб'єктами — підприємствами та домогосподарствами, а також центральне місце ринку.

Складний економічний цикл

Хоча цей економічний цикл видається складним, насправді взаємозв'язки і відносини між економічними суб'єктами є набагато складнішими та тіснішими. Власне виробництво домогосподарств, спекуляції тощо тут не беруться до уваги.

Використана і додаткова література

Baumgartner, Klaus et al. (2018): Verteilungsgerechtigkeit. Für die Vielen, nicht die Wenigen. Wien: AK.

<https://www.arbeiterkammer.at/interessenvertretung/wirtschaft/verteilungsgerechtigkeit/Vermögensverteilung.pdf>, 09.09.2024.

BMBWF – Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Forschung (Hrsg.) (2023): Änderung der Verordnung über die Lehrpläne der Volksschule und Sonderschulen, der Verordnung über die Lehrpläne für Minderheiten-Volksschulen und für den Unterricht in Minderheitensprachen in Volksschulen in den Bundesländern Burgenland und Kärnten, der Verordnung über die Lehrpläne der Mittelschulen und der Verordnung über die Lehrpläne der allgemeinbildenden höheren Schulen; Bekanntmachung der Lehrpläne für den Religionsunterricht. BGBl II, Nr. 1/2023, Anlage A zu Art. 4, 121–128.

<https://www.ris.bka.gv.at/eli/bgbl/II/2023/1>, 09.09.2024.

Bundeskanzleramt Österreich (Hrsg.) (2024): Gesellschaftsformen. Wien: Bundeskanzleramt Österreich.

https://www.oesterreich.gv.at/themen/arbeit_beruf_und_pension/selbststaendigkeit/5/1.html, 09.09.2024.

Bundeszentrale für politische Bildung (Hrsg.) (2016): Duden Wirtschaft von A bis Z: Grundlagenwissen für Schule und Studium, Beruf und Alltag. 6. Aufl. Mannheim: Bibliographisches Institut. Lizenzausgabe Bonn.

<https://www.bpb.de/kurz-knapp/lexika/lexikon-der-wirtschaft/21184/wirtschaftspolitik/>, 09.09.2024.

Gabler Wirtschaftslexikon (2024): [diverse Themen]. Wiesbaden: Springer. <https://wirtschaftslexikon.gabler.de/>, 09.09.2024.

Haase, Hartwig (2020): Genug, für alle, für immer. Wiesbaden: Springer.

Institut für Unternehmensführung und Entrepreneurship (Hrsg.) (2014): Gründungsleitfaden. Graz: Karl-Franzens-Universität Graz.

https://static.uni-graz.at/fileadmin/sowi-institute/Unternehmensfuehrung/Gr%C3%BCndungsleitfaden/Dokumente/Gruendungsleitfaden_gesamt.pdf, 09.09.2024.

Novy, Andreas; Bärnthaler, Richard; Prieler, Magdalena (2023): Zukunftsfähiges Wirtschaften. Herausforderungen der sozialökologischen Transformation. 2. Aufl. Weinheim und Basel: Beltz Juventa.

Oesterreichische Nationalbank (Hrsg.) (2023): Eurosystem Household Finance and Consumption Survey 2021: first results for Austria.

Vienna: Oesterreichische Nationalbank.

<https://www.oenb.at/en/Publications/Economics/reports/2023/hfcs-first-results.html>, 09.09.2024

ÖGWM – Österreichisches Gesellschafts- und Wirtschaftsmuseum (Hrsg.) (2024): Österreichs Wirtschaft im Überblick. Die österreichische Wirtschaft und ihre internationale Position in Grafiken, Tabellen und Kurzinformationen. Wien: Österreichisches Gesellschafts- und Wirtschaftsmuseum.

Raworth, Kate (2017): Die Donut-Ökonomie. Endlich ein Wirtschaftsmodell, das den Planeten nicht zerstört, Carl Hanser Verlag: München.

Rosner, Peter (2019): Reden wir über Ökonomie! Marburg: Metropolis-Verlag.

Stadt Wien (Hrsg.) (2024): Flächenwidmungs- und Bebauungsplan. Wien: Eigenverlag. <https://www.wien.gv.at/flaechenwidmung/public/>, 09.09.2024.

Statistik Austria (Hrsg.) (2024): Österreich. Zahlen. Daten. Fakten. 2023/24. Wien: Statistik Austria

https://www.statistik.at/fileadmin/user_upload/OZDF-DE-23-24.pdf, 09.09.2024

Коментарі до цієї публікації

«Інфографіки не тільки дають змогу учням усвідомити себе як частину складних економічних процесів, але й завдяки їхньому мовно-чутливому та візуально привабливому оформленню сприяють залученню різноманітного учнівського колективу!»

Йоганна Аніх, MEd, BHAK Ried im Innkreis

«Я вважаю, що інфографіки вдалися на всі 100: поєднання візуальних елементів і лаконічної інформації дозволяє наочно зрозуміти складні економічні взаємозв'язки».

Барбара Бамбергер, MAS, MSc, Education Group GmbH

«Інфографіки переконують не тільки своїм естетично привабливим дизайном, але й тим, що вони висвітлюють важливі соціальні явища в економіці, такі як, наприклад, переважно неоплачувана робота по догляду, пріоритетна модель сталого розвитку або інтелектуальна інфраструктура національної економіки».

Проф. д-р Тім Енгартнер, кафедра соціальних наук зі спеціалізацією в економічній освіті, Кельнський університет

«Усе представлено дуже зрозуміло! Завдяки цим досконалим графічним зображенням навіть діти, для яких німецька мова не є рідною, можуть набагато легше слідкувати за змістом».

Дипломований педагог Юрі Лімбергер, BEd., Середня школа Родаун

«Інфографіки є надзвичайно вдалою візуалізацією актуальних економічних тем у поєднанні з поясненнями простою зрозумілою мовою – вони стимулюють подальші дискусії на уроках».

Маг. д-р Сандра Мілц, Інститут імпульсів в галузі освіти, Зальцбургський педагогічний інститут ім. Штефана Цвайґа

«Ці інфографіки є цінним інструментом для наочного і зрозумілого представлення складних соціально-економічних тем і взаємозв'язків на уроках». Ясмін Зоннляйтнер, BEd., Практична середня школа Віденського педагогічного інституту

«Інфографіки є прикладом того, як можна наочно, лаконічно та у зрозумілій для учнів формі представити складний матеріал». Маг. Вольфганг Вінкленер-Кройцер, AHS Відень Захід

Той, хто прагне брати участь у дискусіях, має бути об'єктивно поінформованим і розуміти суспільно-економічно-екологічні взаємозв'язки. Цьому сприяють 50 інформативних інфографік з тематичного поля «Приватні домогосподарства та підприємства» у дусі Отто Нойрата: «Слова роз'єднують, зображення поєднують». Схематичні матеріали з короткими текстами адресовані насамперед учням і ученицям I та II ступенів середньої освіти (віком від 10 до 18/19 років).

Усі інфографіки були створені графічною студією Австрійського музею суспільства та економіки за зразками і короткими текстами проф. д-ра габілітованого Крістіана Фрідріха (Віденський педагогічний інститут), голови загальнофедеральної фахової групи з географічної та соціально-економічної освіти (GESÖB), і співфінансовані Палатою робітників Відня. Наступні тематичні розділи серії «Економічна абетка» з'являться згодом.